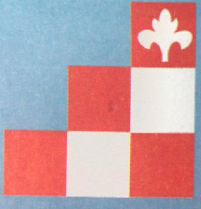

PETA OBLJETNICA

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

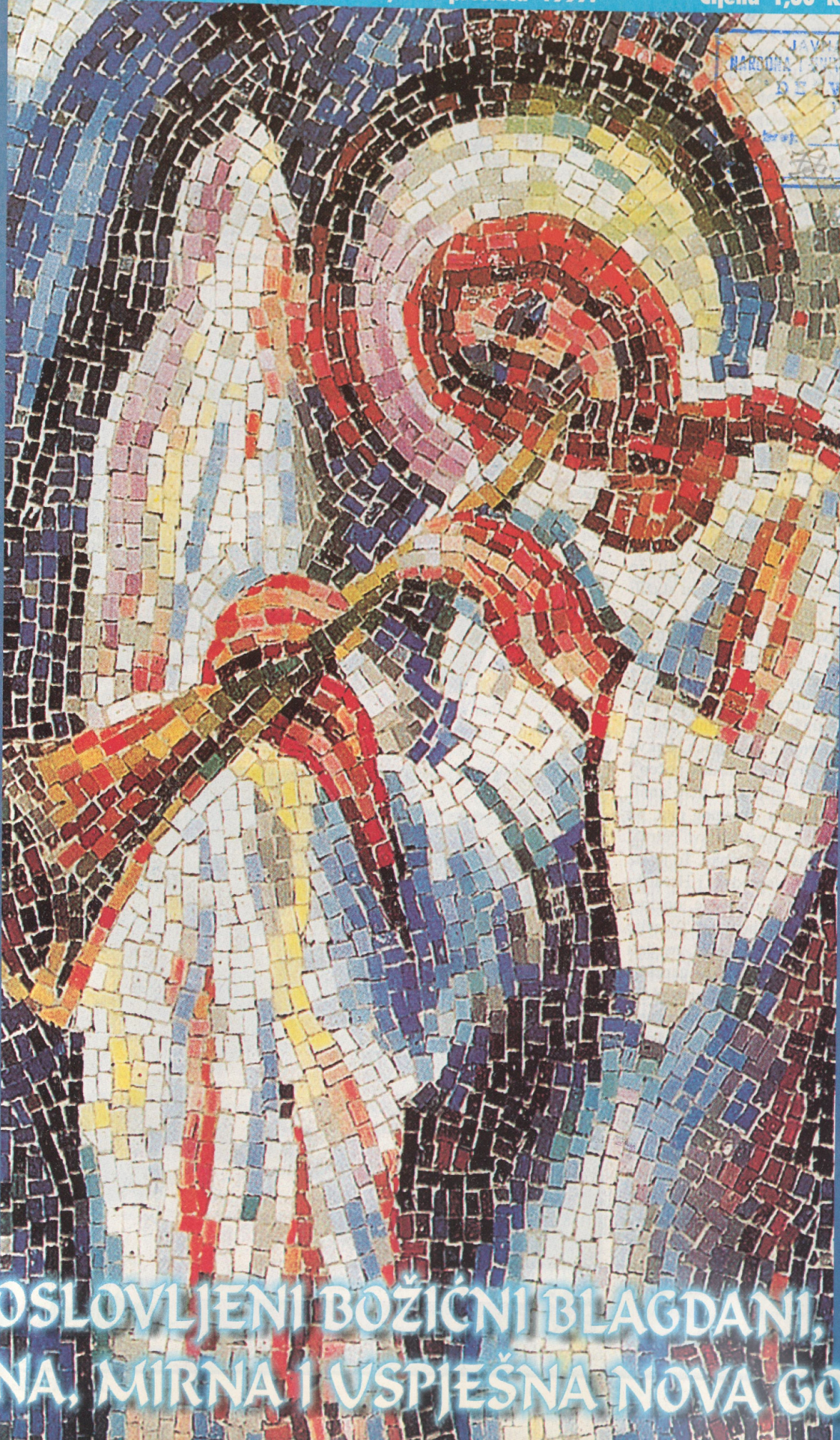
1997. / 1998.

GODINA VI

Broj 65

Tuzla, 24. prosinca 1997.

Cijena 1,00 KM, 4 Kn., 1 DM

KNJIŽNICA
NARODNA KNJIŽNICA
TUZLA
8314
06

BLAGOSLOVLJENI BOŽIĆNI BLAGDANI,
SRETNNA, MIRNA I USPJEŠNA NOVA GODINA

VJERA U BOGA I HRVATSKA SLOGA

Kad se razidu šćardžije, grebatori, učkuri poderanih karitasovih gaća koji su dati narodima - žrtvama, slavodobitnici i vođe naroda u izgnanstvu, politolozi politikanstva naroda u manjini, manjinskog naroda i manjine za koju se k'o bajagi brine Amerika, businessmeni naroda koji su betonsko željezo, a oni su ko biva beton, kojemu je najveći domet ahdnama temeljnog naroda, itd. itd., ostat će Hrvati kojima je Hrvatstvo sudbina, a može ih spasiti samo vjera u Boga i Hrvatska sloga. Ako Bog da sve će to zabilježiti Hrvatski Glasnik, prvo glasilo hrvatskog naroda od sviju i svakog porobljene ratne Bosne. Živio Hrvatski Glasnik!

U povodu pete godišnjice, sjećamo se kako su on i ljudi oko njega bili optimalni Hrvati u minimalnim uvjetima preživljavanja naroda. Ideja jake zajednice naroda u mnjini, koji će ostati na periferiji Europe, sa prijateljima koji će tu zajednicu prepoznati i podržati u uvjetima na koje ona ne može značajno utjecati, je politika Hrvatskog Glasnika. U Hrvatskom Glasniku bit će opisani kao slavodobitnici oni koji su služili narodu bez obzira na profit, za plaću koju daje gvardijan, a gvardijan je fratar, a fratrau je imanentno iskati, a ne davati. Pa ipak, davao je davao i sačuvao narod od kuge i glada u ratu. Sad je upravitelju mnogo teže jer Caritas sve više traži, a sve manje daje.

Popušta čvrsta narodna zajednica, kakva je bila onda kada je Hrvatski Glasnik počeo i bio jezgro okupljanja onih koji nisu znali kud će i što će u uvjetima okrutnog rata, pa su došli u refektorij Samostana sv. Petra i Pavla, jer je to uvjet našeg opstanka. Tu je, uz Hrvatski glasnik oživio Napredak, i Hrvatski dom. Treba se organizirati u saveze, općine, društva, matice i zapjevati božićnu "Veselje ti navješćujem, evo zore evo dana", ne dati se, a ostati. Napraviti Gimnaziju usprkos svemu. Otvoriti banku i prodavaonicu mesa pod imenom "Krmenađa". Oni koji ostaju, njima pripada slava, a dok je ravnateljica Petra i urednika Juraja, ostat će i trajat će Hrvatski Glasnik, na sreću i procvat Hrvata i hrvatstva istočnih krajeva.

P.S.

Imao sam djeda Ivana koji je slavio imendan treći dan Božića, o jednom trošku. Hrvatski glasnik ima anniversarium oko Božića pa će ravnatelj vjerojatno o jednom trošku napraviti fešticu. Ako me tamo ne bude, nazdravite i u moje ime iako to ne zaslužujem.

Glodur

PET GODINA

HRVATSKOG GLASNIKA

24. prosinac 1992. - 24. prosinac 1997.

Naslovna strana: Blaženka Salavarda, Andeo s trubom

ČESTITKA NAŠIH BISKUPA

BOG SAM HITA DA NAS SPASI

Draga braćo i sestre u Isusu Kristu po njegovu Duhu Svetomu!

I ovog Božića, blagdana naše vjerničke nade, želimo vas draga braćo svećenici, poštovani redovnici i redovnice, i tebe puče Božji u Crkvi vrhbosanskoj pohoditi dovikujući vam glasom vjere da je Dijete, što nam se u Betlehemu rodilo, vječna Riječ Očeva snagom Duha jučer i danas i uvijek Emanuel, Bog s nama. Tkanje ljudske povijesti, koliko god bilo odviše ljudsko, tj. neljudskim zločinima isprepletano i ljudskom krvlju zaliveno, jasno pokazuje da Bog nije dopuštao da u njemu bude prekinuta nit njegove povijesti spasenja. I upravo ta nit je "držala", drži i držat će povijest čovjeka i čovječanstva da se ne stropošta u provaliju odakle ne bi bilo izlaza. Samo ljudskim očima promatrana i samo ljudskim srcem osjećana ova povijest je toliko puta pojedincima, zajednicama i narodima izgledala bezizlazna. I sam se izabrani narod, koji je trebao donijeti "plod" Spasitelja, što vlastitom nevjerom što neljudskim planovima drugih nerijetko našao pred provalijom istrjebljenja i nestanka. "Križ sumnje i zdvajanja je znao biti tako težak da bi skoro cijeli narod bacao na koljena pred zlatnim teladima.

Ali oni koji su i u tim kušnjama pušali da budu zahvaćeni Božjim Duhom nisu propuštali čuti ušima obećanje koje je više znacima nego glasima ponavljano. I što je beznade bivalo večer i noć tamnija nada u njihovim srcima je čvršće stala i jače sjala. Snagom te nade i mudrošću, što samo s Neba poput rose pada, Mudrac je usred sveopćeg ljudskog plača i jauka, straha i beznada u biblijskoj sceni na obalama Crvenog mora prepoznao Boga na djelu pa mu glasno zapjevao i u pjesmi prorokao:

Dok je mirna tišina svime vladala, i noć brzim tijekom stigla do sredine puta svog, jurnula je tvoja svemoguća riječ s nebesa,

s kraljevskih prijestolja (Mudr 18, 14-15a) Obećani narod je kroz more po suhu pred zatornikom umakao i vođen Božjim Duhom put kroz pustinju do obećane zemlje pro-našao. Snagom svoje vjere i otvorenosti onih koje je Bog za ispunjenje svojih obećanja i za ostvarenje svoga plana spasenja trebao (proroci, Ivan, Josip, Marija) taj narod, slika Crkve, je i Mesijom "rodio". Postavši čovjekom i sam Sin Božji je stao rame uz rame svakom čovjeku njegovu hod u krvavim putem spasa od svih hladnih Betlehema do krvavih Kalvarija. Tim ispunjenjem Božjeg obećanja nije prestao pustinjski hod obećanog i svakog drugog naroda kao i Crkve Kristove. Nije prestala teći ni krv potocima ljudske povijesti ni suze obrazima njezinih sinova i kćeri. Ni tkanje ljudske povijesti u ovom trenutku sadašnjosti nije ništa manje isprepletano tragičnošću stradanja i odsutnošću nadanja. I mi smo tome tužni svjedoci!

Zamršeno tkanje naših sumnji i tuđih igara u naše glave kao da ostatke ostataka Crkve Božje u ovoj zemlji povlači sve bliže k rubu provalije istrjebljenja. Sve nas to boli, a nije mali broj ni onih među nama koji se, pod teškim križem naše povijesti i sadašnjosti, zdvojno pitaju: "Ima li u njoj još niti božjih obećanja?" I prije nego li puste da im Bog na djelu da odgovor svoje providnosti, toliko puta upisan u ploče baš naše povijesti, oni se upućuju za zlatnim teletom ljudske sigurnosti i ovozemaljskih globalnih planova spasa. Na kojim uporišnim točkama nade, mi katolici drevne Crkve vrhbosanske dočekujemo ovogodišnji blagdan Kristova rođenja? Na kojim izvorima radosti ćete zahvatiti vi prognani i uciviljeni, vi očevi obitelji bez posla, vi mladi bez sigurnosti, vi djeca u nepriznatim školama, vi svećenici u srušenim crkvama? Gdje i kod koga naći riječ koja bi vama vjerodostojno navijestila radosnu poruku ovogodišnjeg Božića? Nekad su nas učili da je Božić blagdan radosti i veselja. Je li baš tako? Da, upravo tako! Jučer, danas i uvijek Božić je bio i ostaje blagdan radosti jer daje odgovore na bolna pitanja konkretnog, ljudskog - našeg života! Božić je poruka, koja dovikuje da u najkritičnijim trenucima ljudske povijesti Bog nikad nije mogao pa ni danas ne može ostati mirno sjedeći na svom *nebeskom kraljevskom prijestolju*. Božić je znak da je patnja ljudi, Božji njegovih sinova i kćeri, i njegova je patnja. Božić je najradosnija poruka upravo zato što nam daje shvatiti da nevina krv što je tekla i teče kuglom zemaljskom, a na njoj i ovom našom domovinom Bosnom i Hercegovinom nakon Božića nije više samo ljudska i da suze što na nju padaju nisu samo ljudske. S tom krvlju zauvijek i nedjeljivo je pomiješana ona što je na Kalvariji prolivena i u svim suzama, onih što su nepravедno

uciviljeni, teku i danas Kristove suze. Upravo je Božić ona nit što tkanje ovog povijesnog trenutka naše i sveljdske povijesti neraskidivo za nebo veže i, unatoč svih nastojanja, prema Nebu - mjestu i stanju ispunjenja svih Božjih ispunjenja-božanskom snagom poteže. To pak znači da ni jedna kap krvi i ni jedna suza, koliko god bile teške i bolne, nisu uzalud pale i neće ostati bez ploda. Snagom i značenjem Božića i po Božiću na suncu čvrste vjere u ovom našem Getsemanskom vrtu kušnje zriju plodovi našeg otkupljenja i novoga sutra. Tako ni naše patnje, ni naše bojazni što nam donosi budućnost nisu samo naše. Dok uporišta našeg straha postavljaju bezobzirni i bezbožni stratezi novog svjetskog poretka uporište našoj nadi svoj svojoj čvrstini udara Bog - Strateg vječnog poretka spasenja, koji u liku Djeteta u jaslama štalice, *sam hita da nas spasi*.

Imamo li snage u to povjerovati ovoga Božića? Ako imamo, i naša noć stigla je "do sredine svoga puta". Ostaje nam pripraviti srca djelovanju Božjega Duha? Onako kako su to učinili Marija, Josip, pastiri! Onako kako su to činili što ovom zemljom prodoše prije nas, noseći upaljene svjetiljke kroz tamu noći do ponoći i vraćajući se ozarenih lica i radosnih srdaca punih mira i pomirenja. Oni su povjerovali i nama vjeru namrli da veliki Bog sakriven u malom Djetetu u jaslicama, Božić ima odgovor na sva naša tjeskobna pitanja *kako će to biti* i u okolnostima kad niotkud znaka ohrabrenja. To je onaj Bog naših otaca za kojeg nam Ivan Pavao u Sarajevu posvjedoči da govori našim jezikom i da do kraja možemo pročitati stranicu naše povijesti. To je onaj Bog koji je i sam prihvatio da bude prognan da bi za prognanike i sve stradalnike imao riječ utjehe. Da bi mogao razumjeti bol u srcu čovjeka, tj. tvoju bol, sestro i brate u Kristu, sam je patio. Ta vjera otaca daje nam pravo i obvezuje nas da svima doviknemo i u dubini boli usklikmeno: *Ne bojte se! Danas vam se rodio Spasitelj - Krist, Gospodin*. Za njega je Božić bio dan ulaska u naše živote. Neka za nas bude blagi dan u koji ćemo očima vjere u nemoćnom Djetetu, snagom Božjeg Duha prepoznamo velikog Boga, *koji sam hita da nas spasi*. Iskrenu želju za *Čestit Božić i porođenje Isusovo* pratimo žarkom molitvom da nam svima u Novoj 1998. godini Duh Sveti obnovi i utvrdi vjeru otaca, a srca ispuni ljubavlju prema ovoj grudi pradjedova. Blagoslovio vas i čuvao Bog, a pratio zagovor Bogorodice i svih svetaca! Amen!

U Sarajevu, 8. prosinca, prvog dana Stadlerove godine u našoj Nadbiskupiji.
Kardinal Vinko Puljić
nadbiskup i metropolita vrhbosanski
Msgr. Pero Sudar
Pomoćni biskup vrhbosanski

MEDITACIJA O BOŽIĆU

Iz novozavjetnih spisa je vidljivo da su to već u početku neki kršćani drukčije shvaćali i propovijedali. Tome su se apostoli protivili. Tako stoji napisano u Drugoj poslanici sv. Petra Apostola: "Ta nismo vam navjestili snagu i Dolazak Gospodina našega Isusa Krista slijedeći izmudrene priče, nego kao očevici njegova veličanstva. Od Oca je doista primio čast i slavu, kad mu ono od uzvišene Slave doprije ovaj glas: Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, u njemu mi sva milina. Taj glas, koji s neba dopiraše, čusmo mi koji bijasmo s njime na Svetog gori" (2 Pt 1,16-18).

Na mnogo mjesta u Evandeljima i poslanicama Isus je prikazan kao Sin Očev. Na koncu, to mu je bio zadnji dokaz za smrtnu presudu (Usp. Mk 32,32; Iv 1,14; Mt 26,64-66 i dr.).

Upravo tu vjeru ispovjedamo u našem Vjerovanju, koje molimo u nedjeljnim sv. misama. Njegova formulacija je, kao Simbola naše unutarnje vjere, nastala još u apostolskim vremenima, osnažena na općim saborima u Niceji, Efezu i Carigradu, ali i očuvana u mukotrpnom zrenju i svjedočenju do današnjeg dana.

I ove ćemo godine proslaviti uspomenu kad se "očitovala Božja ljubav" utjelovljenjem Božje Riječi koja je" Sin Ljubljeni, u kom je sva milina" (Lk 4,21e)

Nije to bio neki iznenadni događaj koga ljudi nisu očekivali ili slutili. Koju god stranicu Biblije otvorimo, ona će nam upravit pogled prema ovom događaju. Božji narod Izral bio je u snažnom očekivanju Božje intervencije u njihovoj povijesti i povijest cijelog čovječanstva. Cijeli njihov život je bio Abrahamovski put, put u nepoznato, koji se nije mogao zamisliti bez Božje blizine i blagoslova: "Jahve reče Abrahamu: "Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati. Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov. Blagoslivljat ću one koji te blagoslivljali budu, koji te budu kleli, njih ću proklinjati; sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati. Abraham se zaputi kako mu je Jahve rekao..." (Post 12,1-4a).

Kad čitamo biblijske tekstove, zapanjuje nas činjenica usklađenosti ljudskog iskustva od iskona i iskustva koje je zabilježeno u Bibliji. Nedjeljivost ljudske od Božje egzistencije, ukoliko čovjek želi shvatiti samog sebe i smisao svoga života na ovoj zemlji. Posebno to vrijedi za ljude koji su imali sreću biti svjedocima svih događaja koje je Biblija zabilježila.

Dosta je samo letimice pročitati biblijske knjige, da se vidi kolika je čežnja vladala u židovskoj zajednici za što skorijim dolaskom Mesije.

Kad čovjek čita proroka Sofoniju, s njim bi zajedno u zanosu srca i duše uskliknuo:

**"Klikći od radosti, Kćeri sionska!
Vičite od veselja, Izrael!
Veseli se i raduj se iz svega srca,
Kćeri jeruzalemska!"...**
Jahve, kralj Izraelov, u sredini je tvojoj!"
(Sofonija 3,14s)

**Rođenje Gospodinovo, ali i
povijesna utemeljenost ovoga
blagdana su prethodnica uskrnsne
vjere njegovih učenika i sljedbenika.**

**I ne samo za prve učenike!
Mi danas živimo na koncu drugog
tisućljeća, od kako se dogodio taj
prevažni događaj - utjelovljenje i
počovječenje same Božje Riječi. Bog
je uzeo ljudsko tijelo i, u
hipostatskom jedinstvu ljudske i
božanske osobe, bio i ostao Bog i
čovjek među nama. To je bitni
sadržaj i obveza vjerovanja za
svakog kršćanina.**

Ta obuzetost dolaskom Mesije, tek se može shvatiti iz prakse postkristovske zajednice. Sve ono što su prije Isusova rođenja Židovi prihvaćali kao čisti vjerski i duhovni putokaz, apostolska zajednica je mogla gledati izbliza. Doduše, i ona je posjedovala istu vjeru. Međutim, ta je vjera sada postala dio njihova neizmjenjivog iskustva koje je nastalo u susretu s Isusom iz Nazareta. Oni će ga doživjeti kao ispunjenje svega onoga što su njihovi Oci i oni prije toga vjerovali.

Možemo samo zamisliti, koja je to bila sreća, živjeti nekoliko godina sa Isusom. Petar, Jakov, Ivan, Marija i drugi su nam ostavili bezbroj tragova svoje radosti, koju nisu mogli zadržati samo za sebe i za svoju generaciju. Zato je Ivan napisao u svom Pismu što nam je od njega ostalo: "Što od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu - da Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočim, i navješćujemo vam život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama - što smo vidjeli i čuli, najvešćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom. I to vam pišemo da radost naša bude potpuna" (Iv 1,1-4).

O rođenju Gospodinovu nemamo sustavno napisanu kroniku. Sve što znamo o tome je moglo biti ispričano od njegove majke Marije, za koju sv. Pismo kaže: "Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome sreću" (Lk 2,19).

Učenici su upoznali Isusa u muževnom dobu, kad mu je bilo tridesetak godina. S njim su se družili, slušali ga i gledali što čini. Nisu mogli ostati indiferentni na njegovo poslanje i djelo. Sami su posljiše to djelo propovijedali i živjeli ne prezajući dati svoj život, kako bi mu ostali vijerni. I to više, što je i razumljivo, posljiše Njegove smrti na križu i uskrsnuća od mrtvih.

To iskustvo će ih lako podržati da povjeruju Isusovoj majci koja im je mogla sve ovo oko Isusova rođenja posvjedočiti. Što više, i ona je sama bila uključena u prvu kršćansku zajednicu, koja je potpuno živjela od uskrnsne vjere. Za vjerovati je da se o Onom za koga se bilo spremno i umirati pričalo u pojedinosti, o njegovu životu i radu, pa i o rođenju. Posebno je za vjerovati da je o tome rado govorila

njegova majka Marija. Svaka majka rado priča o svojoj djeci i njihovu djetinjstvu.

Tim svjedočenjima je posebnu pažnju posvetio sv. Luka Evandelist. Nije ni čudo. Bio je po zanimanju liječnik. U ono vrijeme kad nije bilo laboratorija, rentgena i ultrazvuka, oslanjalo se više na pažljivo slušanje i razgovor sa onima koji su tražili pomoć. Po svemu sudeći Luka je bio liječnik velike erudicije i ljubavi prema čovjeku. Ne kaže se uzalud da je on bio pisac Isusove dobrote. Luka je ispoštovao i ostavio zabilježena svjedočanstva Isusove majke koja mu je s ljubavlju govorila o Sinu. Čak ih je, što nije bilo uobičajeno kod drugih evandelisti, stavio u određeni povijesni kontekst, spominjući neke vladare rimskog carstva i njegove uže i šire domovine.

Evo nekoliko ulomaka koji će nam moći biti poticaj da uzmemo Lukino Evanđelje i pažljivo ga pročitamo: "Kad već mnogi poduzeše sastaviti izvješće o događajima koji se ispunise među nama - kako nam to predadoše oni koji od početka bijahu očevici i sluga Riječi (Isusa Krista, op. pisca) - pošto sam sve, od početka, pomno ispitaao, naumih i ja tebi vrlo Teofile, sve po redu napisati da se tako osvjedočiš o pouzdanosti svega u čemu si poučen" (Lk 1,1-4).

"U šestom mjesecu posla Bog anđela Gabrijela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom"! Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče: "Neboj se Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi Sina i nadjenut ćeš mu ime Isus..." Nato će Marija anđelu: "Kako će to biti kad ja muža ne poznajem? Anđeo joj odgovori: "Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti, zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji (...). Ta Bogu ništa nije nemoguće" (Lk 1,26-30; 1,34-35; 1,37).

A sada, svratimo pozornost na povjesni kontekst što ga Luka djelimično navodi, kako bi odredio vrijeme kad se svo ovo zbilo: "U one dane izide naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip. Budući da je bio iz doma i loze Davidove, uzde iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju - u grad Davidov, koji se zvao Betlehem, - da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna.

I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu" (Lk 2,1-6).

Ovo je samo nekoliko činjenica koje imaju svrhu samo ako se dublje pozabavimo cjelokupnim Svetim pismom i onim što nam je povijest uopće zabilježila. Mnogo je svjedočanstava i svjedoka da je Isus živio i svojim životom otvorio novu stranicu povijesti čovječanstva. Ove smo godine upravo proslavili godinu Krista Gospodina u programu što ga je sv.

Otac papa Ivan Pavao II. preporučio svojom enciklikom Tertio millenio adveniente.

Kako li ćemo dočekati taj treći milenij?

ŽUPA PAR SELU

KARDINALOV BLAGOSLOV NOVOG ZVONA U PAR SELU

Na blagdan sv. Lucije koja se u mjestu slavi kao blagdan svjetla, a kod nas se toga dana sije božično žito, u Par selu je zazvonilo novo crkveno zvono.

"Kao neka vječna glazba", pjevati će pjesnik o ovom zvonu, ako Bog da, u vremenu koje je pred nama.

Zvonom se župa došaptava i poziva na susrete u raznim prilikama: slavljenje sv. misa, ispraćaj pokojnika, zvonom se razgani grad (led) i obilježavaju značajniji događaji u župi. Uzoriti kardinal i svećenici tuzlanskog kraja uveličali su Parselačko veselje.

Dan je bio kišoviti, ali glas zvona je bio rezak i disharmonično razbijao monotoniju što se nadvijala nad zvonikom nove župne crkve.

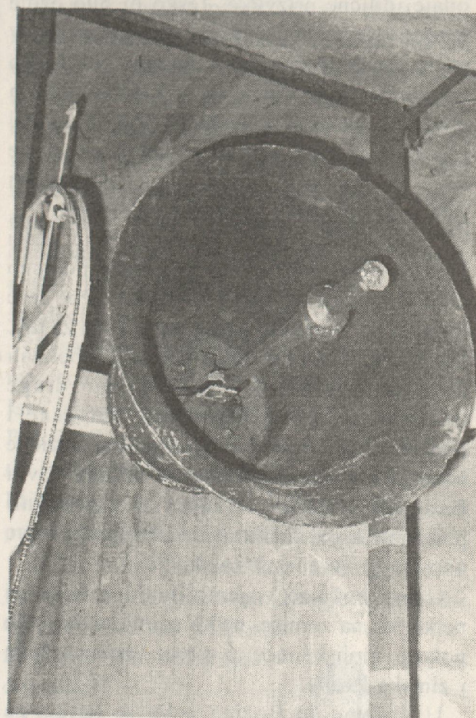
Narod je s radošću dočekao svog nadbiskupa i sudjelovao na misnom slavlju. Najljepši pozdrav bio je zvon koji do sada ova župa nije slušala sa svoga zvonika.

Sve je novo u Par Selu. Nova, crkva, nova grobljanska kapela, novi župnik, novo zvono.

U dušama ovdašnjih župljana nova nada i želja za životom svoje župe.

U svemu se osjećalo zajedništvo i ljubav ovog Božjeg naroda i njihova bivšeg župnika don Bartola Lukića, onedavno upravitelja župe Morančani. Očevidniji je da njegova nazočnost izaziva radost kod župljana i sjećanja na njegovo jedanestogodišnje djelovanje među njima!

HG

*Tužno je danas nebo,
tužno kao raspuklo zvono.
Krežni stihovi su ipak realistični jer
zvono u Par Selu ne zvoni za mnoge
župljane koji su napustili svoja imanja.*

Kardinalova propovijed slična je zvonu, ne ostavlja nikog ravnodušnim i daleko se čuje.

Veseli
ti
navješćujem
puče
kršćanski

*Cestit Božić
i sveto Isusovo
porođenje kao i
blagoslovljenu
Novu 1998. godinu -
- Cestita Vam duša
pred Bogom bila!*

Tuzlanski Franjevci

Župna crkva sv. Ane

SLAVLJENJE BADNJAKA I BOŽIĆA (NEKADA I DANAS)

Božićno ozračje, možemo slobodno reći, odaje idilične prizvuke. Teško bi bilo ovdje iznijeti sve razloge koji su utjecali na takav način slavljenja Božića. A nećemo biti daleko od istine ako ustvrdimo da su kršćani tijekom povijesti prenijeli na božićno slavlje ugodaj iz svojih ognjišta, gdje su uz velike obiteljske dane, pa bilo to i u siromaštvu i skromnosti sebi priuštiti ono najljepše i najtoplije.

Uz slavljenje Božića povezani su razni pučki običaji, koji su danas gotovo potpuno nestali, izumrli su; zapravo - kako lijepo reče Baba Mara Bosankić - izumrla je želja za tim. Stoga smo, kako ne bismo potpuno zaboravili te svoje običaje, a i kako bismo druge upozнали s njima, naše stare (bolesne i nemoćne) iz Grabovce - prigodom božićne ispovijedi - upitali kako su se nekada slavili Badnjak i Božić. Ovdje smo pokušali prikazati kronološki slijed slavljenja i sve ono što je vezano uz to slavlje.

U predbožićno vrijeme imaju zornice pa netko ide na zornice, netko uzima razne vrste pokore, moli krunicu, a u tom vremenu dođu i zimske kvatre.

U vrijeme do Božića peku se listovi za gibanicu i trijebi se pšenica za keške.

Dva dana prije Božića "tuče se pečenica", i taj dan zove se "tučevdan". Toga dana prave se kolači, tako da je manje posla na Badnji dan. Naravno, pečenicu je pekao tko je imao, a uglavnom su je svi imali. Čak i oni siromašniji potrudili bi se da je imadnu. Čuli smo i ovakvo razmišljanje, koje je naravno krivo: pečenicu su morali svi imati, a u crkvu se ne mora (danas je posebice takvo razmišljanje).

Na Badnjak ujutro već oko 4,00 naloži se vatru za pečenice. Skupi se po nekoliko pečenica (čak i po 5-6) pa se zajedno peku na nekoliko vatri. To rade muškarci.

A žene na Badnjak prave svoja jela koja će se blagovati na Badnju večer: pavu, prokule, gibanicu, keške, kompot od suhih šljiva, krumpir... Na Badnjak peku se i pogača i kruh - "kićenjak". Po pogači se nožem iskrižaju prutci, koji predstavljaju: ječam, zob, pšenicu, žito (kukuruz). Na kruh se stavljaju razni simboli (od istoga tijesta): križ, kvočka i pilići, krmača i prasci, krava, sunce, mjesec, zvijezde...

Baba Luca Pranjić rekla nam je jednu zanimljivost vezanu uz "kićenjak": U sredinu kruha stavi se novac. Tko nađe tu paru, odnosno kome dopadne taj komad s parom, sljedeću godinu bit će starješina. I baba Luca nastavlja: "Žena lopov, jer je ona pekla kruh, zna gdje je ostavila paru pa odsiječe taj komad i stavi pred sebe da ona bude starješina".

Na Badnjak ujutro i djeca imaju svoje aktivnosti. Rano ujutro gdje god vide upaljeno svjetlo ulaze u kuću (uglavnom rodbini) da im se nešto udijeli. Djeca uđu, nazovu Hvaljen Isus, čestitaju Badnji dan i sutrašnje Isusovo porođenje te sjednu ili

čućnu za vrata. To je simbolika da se kvočka bolje leže i kvoca - izleže piliće (zato se taj dječji pohod i naziva "pilići" ili "kvočke"). Prigodom tog obilaska djeca imaju i određene pjesmice koje izgovaraju. Evo nekih od tih koje smo čuli: Ja sam doš'o preko njiva da mi date malo šljiva; Vidio sam i ovaca da mi date i novaca... Djeca porane ujutro kako bi obišla što više prije škole. Prije nisu davali curicama da idu, nego samo muškarčićima (danas idu i jedni i drugi - ono malo djece što ima). Djeci su se uglavnom davali bomboni, suhe (suve) šljive, orasi, jabuke, čurta, a danas djeca hoće samo novaca.

Na Badnjak ujutro postojao je (i postoji) običaj donošenja hrastove grane koja se stavi iznad vrata ili pred vrata (ovisi o veličini). Tom prigodom također se nazove Hvaljen Isus, čestita Badnji dan i govore riječi: Badnjak na kuću, Božić u kuću.

Ujutro na Badnjak samo malo se pojede, pa se onda preko dana ništa ne jede, tako da večera bude slađa.

Na Badnju večer obično oko 6,00 (kad zvono zvonji na "Zdravo mariju") počne molitva.

Najprije domaćin unese slamu u kuću i moli Vjeronjave. Slama se prostire po cijeloj sobi, stavi se na nju neka deka, pokrovac (zato se sve to i zove jednim imenom pokrovac). Preko dana ta se slama malo skupi po kutovima sobe, a onda se opet navečer razbaca. I tako se tri večeri spavalo na toj slami. (Danas slamu ne unose da se soba ne isprlja).

Zatim se zapale svijeće i počne molitva. U nekim obiteljima svijeće se pale na početku jela. I molitva je bila različita od obitelji do obitelji. Molile su se ove molitve: najčešće "Na Propetje", zatim Pozdrav Gospi, Preporuke, Krunica, Litanija (Svih svetih i Gospine). U nekim obiteljima molitva je počinjala već početkom Adventa (naravno u onim u kojima molitve nije bilo svaku večer, a obitelji u kojima se zajednički moli - nažalost - sve je manje).

Nakon molitve je večera. Prije večere obično se izmoli Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu za Božji blagoslov. Večeravalo se

na podu. Prostrije se samo plahta (u to vrijeme nije bilo stolnjaka) i na to se postavi večera. Iznese se i rakija. Prvo jelo zove se "potkriža" - nakriža se pogača. Ona se zatim jede s pavom "gnjecani grah" - to bi bilo drugo jelo. Treće jelo su prokule. Na trećem jelu opet se moli, a nedje se na trećem jelu ugase svijeće. (Ima jedna zanimljivost koja je povezana i s gašenjem svijeća: Na koga ide dim od svijeća taj će prvi umrijeti). Zatim netko od mladih donese gibanicu, nazove Boga, čestita Badnju večer, stavi gibanicu pred ukućane, i kaže: U našega Božića tri nožića: jedan reže pečenicu, drugi gibanicu, treći maslenicu.

Nakon jela, opet se moli Bogu: Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu. Poslije večere popije se i kava.

Kad se sve to svrši, večera se pospremi, uredi se kuća, mladi se posebno dotjeruju i uređuju, i kreće se na polnoćku. Na polnoćku se, naravno, išlo pješice. Bilo je blato do koljena, nije bilo puta. Ipak je bilo više veselja, srce puno, a danas ništa. A i mladarije je slabo.

Poslije polnoćke kad se dođe kući jede se pečenicica.

Kad je zornica, ustane se barem tri sata prije. Moli se Bogu, popije se kava, sprema se.

Ujutro na Božić jede se oko 8-9,00. Prije se jelo kad dođu misari sa zornice. Nisu svi išli na zornice (netko je star, bolestan, a netko ostane namiriti marvu).

Na Božić uglavnom djeca obilaze svoje roditelje. Drugi i treći dan slave se imendani, ako se netko zove Stjepan ili Ivan.

Budući da smo kasno došli na ideju da pišemo o tome kako su se slavili Badnjak i Božić, upitali smo samo nekoliko starijih, i to u jednom selu. Možda su nam i oni zaboravili nešto reći, jer danas se rijetko drže ti naši stari običaji, tako da slika nije cjelovita. Nadamo se da ćemo ovim prikazom malo potaknuti mlade da iščupaju iz zaborava one pozitivne vrijednosti naših starih. Na taj način usadit ćemo još dublje svoje korijenje u ovu našu napaćenu i krvlju natopljenu zemlju Bosnu.

Zabilježili: fra Mato i fra Martin

Božić u sebi sadrži neizreciva bogatstva duhovne naravi. Ovih dana kao da u duhu čujemo riječi Gospodinove: "Evo stojim na vratima i kucam. Onaj koji mi otvori, ući će i večerati s njim."

Radostan i čestit Božić svim vjernicima, braći svećenima, časnim sestrama, kao i svim ljudima dobre volje, a Nova 1998. godina bila godina željenog mira i Božje pravde za svako ljudsko srce.

RKT DEKANAT
Don Šimo Janjić, Dekan

SVEČANO OBILJEŽEN BLAGDAN SVETE BARBARE ZAŠTITNICE RUDARA U CRKVI SVETIH APOSTOLA PETRA I PAVLA U TUZLI

Blagdan svete Barbare, zaštitnice rudara proslavljao se među rudarima u Tuzli još za vrijeme Austro-ugarske i Jugoslavije, i tijekom II. svjetskog rata sve do 4. prosinca 1944. godine. Ove godine služena je svečana sveta misa u župnoj crkvi u Tuzli u nazočnosti velikog broja rudarskih dje-

latnika. Poslije svete mise gvardijan fra Petar Matanović priredio je domjenak u Oratoriju Samostana, na kojem su se uz dobru šljivicu, prisjetili ranijih proslava svoje zaštitnice, s nadom da će se sveta Barbara ponovno vratiti rudarima da je slobodno slave svake godine 4. prosinca.

U kratkom nagovoru fra Petar je poželio da sljedeće godine slavimo u rudarskoj crkvi sv. Barbare u Moluhama koja sada služi u druge svrhe. Znakovito je bilo i sudjelovanje uglednih doktora znanosti rudarske struke.

U SUSRET MALENOM ISUSU

Brzim koracima približava se velika svetkovina rođenja Isusa Krista. Ovih adventskih dana u moje ruke dospjela je knjiga pod naslovom "Isus Sin Čovječiji", koju je napisao jedan od najvećih kršćansko-islamskih pisaca Halil Džubran. Njegovom misli i duhovnošću napajaju se mnogi ljudi, ne samo ljudi prošlosti, nego i ljudi današnjice. Iz ovoga spomenutog Džubranovog djela na poseban način me se dojmio sljedeći tekst:

"Isus, moj unuk, rodio se u Betlehemu u mjesecu siječnju. A one noći kad se rodio Isus pohodiše nas ljudi s Istoka. Bijahu to Perzijanci koji na svom putu u Egipat dodoše u Ezdrelonsku ravnicu s karavanama Midjanaca. I kako ne nađoše mjesta u prenoćištu, potražište sklonište u našoj kući.

Zaželjeh im dobrodošlicu i rekoh: "Noćas je moja kći rodila sina. Zacijelo ćete mi oprostiti ako vas ne poslušim kao što dolikuje domaćici".

Oni mi zahvališe na utočištu. A kad po večeraše, rekoše mi: "Htjeli bismo vidjeti novorođenče".

Sip Marrijin bijaše lijep oku, a i ona bijaše ljupka. Kad Perzijanci vidješe Mariju i njeno čedo, izvidiše iz svojih torba zlata i srebra, smirne i tamjana, i sve položise pred noge djetetu. Zatim klekoše i pomoliše se na nekakvu čudnom jeziku koji ne razumjesmo.

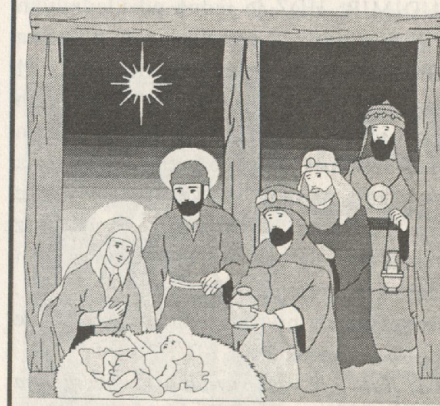
A kad ih povedoh u pripremljenu im ložnicu, koračahu puni strahopoštovanja od onoga što bijahu vidjeli. Kad se zajutrinko, napustiše nas i odoše dalje u Egipat. Ali se na odlasku obratiše meni i rekoše: "Tom je djetetu tek jedan dan, pa ipak smo u Njegovim očima spazili svjetlost našega Boga, a na usnama Njegovim smiješak našega Boga. Molim te, čuvaj Ga kako bi On čuvao sve vas".

Što ćemo mi današnji vjernici pokloniti malenom Isusu za njegov rođendan? On sigurno od nas svih očekuje nešto za poklon. Nemojmo dozvoliti da dođemo pred jalnice bez božićnog poklona. Mudraci s Istoka vidjeli su u Njegovim očima svjetlost Božju, a na Njegovim usnama su pročitali radost koju Bog želi dati svim ljudima dobre volje. Budimo i mi oni koji će te znakove primjetiti i koji će te znakove dijeliti sa svojim bližnjima.

Sretan Božić i blagoslovljenu Novu godinu žele

Sestre Kćeri Božje Ljubavi

Čestit Božić i Sretnu Novu Godinu želi vam Katolički školski centar "Sveti Franjo" Opća gimnazija Tuzla

Gospodin dr. Jozo Budimir, redoviti profesor na Tehnološkom fakultetu Univerziteta u Tuzli svoj život je proživio i svoje znanje stjecao od Posušja i Širokog Brijega, do Tuzle i Zagreba. Doktor je kemijskih znanosti, a kao javna osoba poznat je građanima Tuzle kao dopredsjednik Županijskoga odbora HDZ Soli i vijećnik u Općinskom vijeću općine Tuzla.

Malobrojni hrvatski korpus u tuzlansko-podrinjskoj veležupi ima uglednih ljudi u većini stranaka koje do sebe drže, i oči hrvatskog puka uprte su u njih kao pokazatelje ponašanja i časnog držanja našeg čovjeka koji Hrvate predstavlja u vlasti.

HG: Je li djelovanje u HDZ prvi politički angažman u Vašem životu, g. Budimir? Kada ste se prvi put politički organizirali i koliko je Vaše političko iskustvo?

BUDIMIR: Tijekom moga školovanja i rada uvijek sam bio politički organiziran, sukladno političkim prilikama. U prethodnom razdoblju sudjelovao sam u različitim oblicima organizacije u SKJ i vlasti. Tako sam jedno vrijeme bio i članom IO SO Tuzla.

Danas sam član u HDZ-u BiH. Obnašam dužnost dopredsjednika županijskog odbora Soli, a također sam i član OO HDZ Tuzla. Ne može biti temeljnoga kontinuiteta u mom političkom djelovanju, ali treba reći da postoje određene metode i iskustvo u političkom djelovanju koje mogu biti od koristi i u sadašnjem vremenu. Naprosto, nisam bio ničim iznenađen, bio sam "blizu vatre".

Jugoslavija je bila prijelazno rješenje za stalno tinjajuće konflikte u ovim prostorima. Onoga trenutka kada su konflikti izašli izvan kontroliranih okvira, došlo je do erupcije u obliku ratnih sukoba od Slovenije do Drine.

Danas su konflikti prigušeni, svjedoci smo napora svjetskih čimbenika da se pronađu adekvatni izlazi, putovi rješenju koje bi vodilo trajnom miru. Nažalost, domaći čimbenici (u BiH) nisu pripravniji pojmiti sve konzekvencije što bi nastupile ponovnim ulaskom u ratni način rješavanja konflikta.

HG: Jeste li, kao Hrvat, poradi "ključa" politički brže napredovali u starom sustavu?

BUDIMIR: U vremenu Titove Jugoslavije u tuzlanskoj općini ni jednom prilikom Hrvat nije bio predsjednikom. Mogu također istaći da Hrvat nije bio prvi čovjek u Tuzli niti u razdoblju od posljednjih stotinu godina. U vrijeme socijalizma hrvatski kadrovi su dobivali, uglavnom partijske i sindikalne čelne pozicije. Jedan broj kadrova je bio na nižim dužnostima, ali uglavnom je vlast bila u rukama predstavnika srpskog i muslimanskog naroda.

HG: Je li u vašoj stranci danas važan samo politički kvalitet ili?

BUDIMIR: HDZ je Hrvatski po svom osnovnom predznaku, također je demokratski, a budući je zajednica, profilira se i kao pokret i kao stranka. Jasno je da u toj stranci mogu djelovati svi oni što prihvaćaju

propisana opredjeljenja, a takvih članova ima i izvan hrvatskoga korpusa.

HG: Možemo li u dogledno vrijeme očekivati nekog sposobnog Hrvata na čelu TPK ili na mjestu načelnika općine Tuzla?

BUDIMIR: Došlo je vrijeme da se Tuzla konstituirala kao grad s velikim G. Tako konstituiran Grad bio bi sastavljen od više općina sa Hrvatskom ili bošnjačkom većinom. U takvim općinama normalno bi bilo da u jednoj ili više njih, Hrvat bude predsjednikom. Isto tako, da u gradskom poglavarstvu Hrvati zauzmu odgovarajuće pozicije.

Procjenjujem da je ovo bliska budućnost. Svi oni koji se suprotstavljaju novom preustroju sadašnjih općina u F BiH u cilju postizanja ustroja koji je komparabilan onom koji je sada u R Hrvatskoj, R Sloveniji, Austriji, Italiji i drugim europskim zemljama, nastoje zadržati status quo ili i dalje biti komparabilni s onima na istoku i jugoistoku.

HG: Slažete li se s tvrdnjom kako ste, ipak, ostvarili zavidno visoku poziciju u strukturama vlasti općine Tuzla i pored toga što vlada uvjerenje da je u našoj političkoj praksi malo zastupljena građanska opcija?

BUDIMIR: HDZ je jedna od vladajućih političkih stranaka. Normalno je da politička platforma što ju podržava 80% Hrvata u BiH dobiva političku potporu od Hrvata i drugih građana u općini Tuzla. Mi u HDZ mislimo kako su naše pozicije ispod realnoga utjecaja u hrvatskom narodu. Što se tiče građanske opcije, uvjereni smo da je samo uz istovremeno ostvarivanje nacionalnih i građanskih prava moguće dalje ići. Zanimarivanjem prvoga ili drugoga, ulazi se u nerješive čorokake.

HG: Kakva je vaša suradnja s vijećnicima Hrvatima druge stranačke pripadnosti?

BUDIMIR: Želim Vas uvjeriti da će svi vijećnici iz redova HDZ uvijek djelovati kao Hrvati na korist hrvatskoga naroda i svih drugih s kojima živimo i radimo. Želimo vjerovati kako će u svim bitnim pitanjima koji su od interesa za hrvatski narod, u istom pravcu djelovati i svi ostali vijećnici Hrvati iz općinskoga vijeća Tuzla.

HG: Kako gledate na činjenicu da natpis na ploči na zgradi Općine piše na srpskom jeziku i pored toga što je općina Ustavom potvrđen naziv? Kojim jezikom vi govorite?

BUDIMIR: U HDZ-u smo uvjereni da svi Hrvati koji ne žele uložiti intelektualni napor kako bi govorili standardnim hrvatskim jezikom, ne zaslužuju biti predstavnici naroda koji predstavljaju. Danas je jedno od najvažnijih pitanja u Federaciji i u čitavoj BiH, pitanje ravnopravnosti materinskih jezika.

Što se tiče nazivlja na razini institucija u općini Tuzla i šire, ističem naše nezadovoljstvo. Nije se odmaklo od socijalističkih nazivlja ili od nazivlja što su vezana uz RBiH. Naime, Daytonka BiH podrazumijeva korjenite promjene i u ovoj oblasti. Želim vjerovati da će se na organiziran način napraviti temeljite promjene glede uporabe pisama, jezika, nazivlja u Federaciji i općini Tuzla, kako ne bi došlo do nekontroliranih reakcija na sadašnje stanje.

HG: Hoće li se HDZ-u zalagati za ostvarivanje Ustava Federacije, u svezi s odrednicom o konstitutivnosti naroda. Osjećate li potrebu za "vladom u sjeni" koja bi okupljala predstavnike jednog naroda iz svih stranaka.

BUDIMIR: U HDZ-u ustave koje proizilaze iz Ustava Federacije su obveze koje traže žurno provođenje, zato što samo ravnopravnost u Federaciji može biti garant stabilnosti, a time i opstojnosti zemlje. Zalagat ćemo se da se jednakopravnost ostvaruje u svim vidovima prosvjetnih, kulturnih, informativnih, gospodarstvenih i drugih obveza. Hrvati zastupnici u općinskom vijeću i u drugim organima općinske i županijske vlasti, trebali bi međusobno očitovati bar minimalnu suglasnost i minimum zajedništva. To bi bila vrsta konsenzusa o bitnim narodnim pitanjima, koja se može nazvati i "vlada u sjeni".

HG: Imate li uvid u zastupljenost u državnoj upravi? Kako to izgleda u općini Tuzla, od tercijarnih zanimanja, pa do najviših dužnosnika? Ima li dovoljno Hrvata i kako na to gledate?

BUDIMIR: HDZ nema uvid u brojnost Hrvata koji su u stranci na vlasti. Tražit ćemo da zastupljenost Hrvata bude proporcionalna nacionalnoj zastupljenosti u čitavoj općini Tuzla i u svim službama, a ne samo u vlasti.

HG: Hoće li se formirati općine sa hrvatskom većinom i bi li to pridonijelo ostvarivanju ravnopravnosti?

BUDIMIR: HDZ je stranka zapadne provenijencije, pa želimo normalnu relaciju

sa zapadnim zemljama, to znači da narodi u Federaciji mogu jasno iskazati sve svoje potrebe i prava, svoju jednakopravnost i u tom segmentu života.

HG: Hrvatski dom u Tuzli nema svoju zgradu. Hoćemo li dobiti naše staro zdanje ili ćemo graditi novo?

BUDIMIR: Svaki dom i svaki lug u Županiji je Hrvatski dom, pa ipak očekivat je ili povratak ili izgradnju ove kuće koja kao institucija postoji već stotinu godina.

HG: Aktivni ste u udrugama s hrvatskim predznakom?

BUDIMIR: Član sam Društva Hrvatski dom, HKD "Napredak" i Športskog društva "Zrinski". Što više, član sam upravnih odbora Doma i Napretka. Držim vrlo značajnim članstvo i sudjelovanje u ovakvim udrugama, jer su to mjesta za stjecanje svih Hrvata - bez obzira na politička i druga uvjerenja.

HG: Svjesni ste trenutne društveno-političke situacije u Bosni i Hercegovini. Gdje je tu mjesto Hrvata ovoga kraja?

BUDIMIR: Pored naših triju naroda, u Bosni i Hercegovini interes imaju i međunarodni čimbenici, pa dalji razvoj ovisi i o tim interesima.

HDZ će se zalagati, za to da svi ostanu na svome, da se svi vrte na svoje, (ili privatna ili društvena imovina), jer ocjenjujemo da je to realni put prevladavanja sadašnjih nesporazuma i antagonizama. Poruka Hrvatima ovoga kraja: Vodite računa o svojim imetima, posebice, a i o tome da mi Hrvati nastanjujemo i ove prostore trinaest stoljeća.

NAŠA POSAVINA

Zajednica prognanih, izbjeglih i iseljenih bosanske Posavine priredila je 28. studenog u dvorani "Globus" na zagrebačkom velesajmu skup pod nazivom "Posavina, Dayton, Bosna" kojem su se odazvali brojni Posavljaci, tražeći povratak svojim kućama i konstitutivnost Hrvata i Bošnjaka u bosanskoj Posavini. Skupu je bio nazočan i veleposlanik BiH u Hrvatskoj dr. Kasim Trnka i drugi uglednici i predstavnici UN-a iz BiH i Hrvatske.

Predsjednik Zajednice, g. Mato Gogić je kazao da bosanski Posavljaci nisu zadovoljni tempom realizacije Daytonskog sporazuma od čijeg je potpisivanja prošlo više od dvije godine. Najvažnije je što prije osigurati slobodu kretanja građana i povratak svih na svoja imanja jer bez toga nema mira u BiH, istaknuo je Gogić, dodajući da su se Posavljaci, radi bržeg ostvarenja ciljeva koji su zajamčeni i Daytonskim sporazumom, uključili u sarajevsku Koaliciju za povratak "Hoću kući".

Govoreći o proteklom izborima, Gogić je istaknuo da su Hrvati i Bošnjaci u Posavini nezadovoljni radom OSCE-a jer je, kaže, oko tisuću ljudi ostalo bez prava glasa, unatoč dokumentima po kojima su državljanji BiH. Upozorio je i na problem Brčkog u kojem se od svibnja do danas čeka preustroj policije,

HG: Čini li vaša stranka nešto kako bi zaustavila odlazak Hrvata sa tuzlanskog područja?

BUDIMIR: Svi prostori u Bosni i Hercegovini su i Hrvatski prostori i HDZ, kao državotvorna stranka, svjesna je povijesne odgovornosti i realnog trenutka kao i poteškoća pojedinaca i naroda. Sigurni smo da bez ove spoznaje, a zatim djelatnog rada na terenu nije moguće ostvariti željene rezultate. Naš je interes da Hrvati ostanu i da se stvori dobri i odgovarajući uvjeti za razvoj i prosperitet.

HG: Hrvatski Glasnik upravo slavi petu obljetnicu. Čitate li Glasnik?

BUDIMIR: Svih pet godina čitam Hrvatski Glasnik i naglašavam: Glasnik je u vremenu rata i poraća imao veoma važno mjesto i ulogu među hrvatskim pukom ovoga kraja. Zadovoljan sam koncepcijom lista, ali dolazi novo vrijeme, napušta nas entuzijizam, pa preporučam osvježenja, u smislu kretanja u pravcu višeg stupnja profesionalizacije.

HG: Može li Glasnik od vas kao visokog općinskog dužnosnika dobiti obećanje o većoj materijalnoj potpori od Općine?

BUDIMIR: Djelovat ću na sve Hrvate u vlastima Općine - Županije u pravcu podupiranja svih hrvatskih institucija, a posebno Hrvatskog Glasnika.

HG: Radite u visokom školstvu, recite, kolika je brojnost Hrvata na Univerzitetu?

BUDIMIR: Pojedine visokoškolske organizacije u Tuzli djeluju još od 1959. godine. Pri osnivanju Tehnološkog i Rudarsko-geološkog fakulteta, najviše nastavnika bili su Hrvati i Slovenci. Kasnije,

pri formiranju drugih fakulteta, Hrvati su imali udjela i u nastavnom i asistentskom sastavu. Danas Hrvata nastavnika na fakultetima na tuzlanskom sveučilištu ima malo na Tehnologiji, a rijetko na drugim fakultetima. Ovo može nepovoljno djelovati na odnose među narodima ubuduće, a posebno na fakultetima humanističke struke.

HG: Što mislite o Katoličkom školstvu u BiH?

BUDIMIR: Glede školstva mi u HDZ stojimo na stanovištu da treba ispoštovati europske i svjetske konvencije, a to znači, da se ostavi mogućnost svim narodima da mogu pohađati škole na materinskom jeziku, birati odgovarajuće nastavne planove i programe. KŠC, mislim da je to veoma poželjan oblik školstva u BiH, jer je to nastavak tradicije, obuhvaća djecu svijui naroda, a značajna je i činjenica, da su ove škole danas uvezane u europsku katoličku uniju, a sutra će biti i u svjetsku.

HG: Slavite li Božić? Imate li Božićnu i novogodišnju poruku za sve građane?

BUDIMIR: Slavim Božić i Novu godinu. Bilo bi dobro da se strukture vlasti znaju postaviti odgovorno spram poruke tih blagdana (MIR I DOBRO). Želio bih da se stvari počnu ozbiljno rješavati, da Općina i region Tuzle počnu zauzimati mjesto koje im pripada u Federaciji Bosne i Hercegovine; da se ponovno ude u europske tijekove, te da se tako počnu ostvarivati uvjeti u kojima će svi građani moći djelovati i ostvarivati prihode od kojih mogu normalno živjeti. SRETNIO!

Marica Petrović

PROSVJEDNI SKUP BOSANSKIH POSAVLJAKA

zanimati problem izbjeglica iz Posavine koji su u Hrvatskoj izgubili taj status, a u BiH im je onemogućen povratak. Po njegovim riječima, u Zagrebu i okolici boravi 40.000 prognanika iz bosanske Posavine pa je predložio otvaranje zagrebačke podružnice sarajevskog Ureda visokog predstavnika UN-a za BiH Carlosa Westendorpa.

Veleposlanik BiH u Hrvatskoj Kasim Trnka istaknuo je kako je Daytonski sporazum pogodio Posavinu na najgori način. No

sporazum, dodao je, sadrži niz elemenata koji daju šansu da se ostvare zacrtani ciljevi demokratskim načinom borbe, odnosno da kroz demokratske izbore dođe do izražaja volja svih građana tog područja. Veleposlanik Trnka je kazao da će se Predsjedništvo BiH i Vijeće ministara založiti kako bi i Bošnjaci i Hrvati i u srpskom entitetu imali konstitutivnost, ističući posebice važnost transformacije vojske i policije RS.

Župan Županije posavske Pavo Kobaš pozvao je Posavljake da se već danas počnu pripremati sačinjavajući listu za sljedeće izbore u bosanskoj Posavini. Skup je u ime nadbiskupa vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića pozdravio i blagoslovio voditelj zagrebačkog vikarijata Josip Janjić.

HINA

Svim vjernicima želimo čestit Božić i sveto Isusovo rođenje, a tijekom Nove 1998. godine dobro zdravlje i Božji blagoslov, Vaši ujaci

Župe Breške
Fra Blažan Lipovac
Fra Ivan Opačak

Župe Šikare
Fra Franjo Martinović
Fra Jozo Gogić

MNOGO HTIO, MNOGO ZAPOČEO

Sa kioska u Tuzli, i iz ureda i domova malobrojnih čitalaca gotovo bez traga nestao je nacionalni list "Zmaj od Bosne", novina koja je nastala početkom rata, i koja je od svih tuzlanskih i kantonalnih medija najglasnije kukurikala.

Što to bi s našeg "Zmaja", pitaju se njegovi najokorjeliji čitaoci i suradnici? Firma pod čijom krinkom je "Zmaj" izlazio, i redakcija koja je bila skelpana od samih tezgaraša i nositelja zastave SDA, nije našla za shodno da na neki način obavijesti svoje čitaoce i pristalice što je bilo s ovoga lista, čiji su tekstovi s toliko pompe najavljeni na njima naklonjenim lokalnim medijima, posebno RTVTPK.

Mi smo ovih dana provjerali i u Redakciji, gdje još uvijek dežura samo njegova bivša tajnica, ustanovili da je posljednji broj "Zmaja" izašao pred izbore za lokalne organe vlasti, tj. početkom rujna. Bila je to posljednja "Zmajeva" bitka. Da je u Tuzli izbore dobio SDA, bio bi to spas i za njegovo glasilo. Ovako, moglo bi se reći, "Sam pao, sam se ubio".

Zmaj je pokrenut početkom rata, i imao je specifične zadatke. Nije se trudio da bude čitan od svih građana, nego je pripadao svom nacionalnom korpusu, bolje reći stranci SDA, i Islamskoj zajednici. Dok je rat trajao i njegov zamajac je bio stalno u pogonu. Kada

je došao mir "Zmaj" je odmah osjetio zamor, i nedostatak tema i problema koje su obrađivali njegovi, nazovi, novinari, odnosno honorarci, i ljudi koji su stalno stremili desnom krilu SDA, koji su jedva dočekali vrijeme i glasilo da ispolje svoj bijes, nezadovoljstvo proteklim režimom i vremenom, svoju nacionalnu i vjersku "ugroženost". Tako je "Zmaj" posustao pa je izlazio neredovito, i povremeno, da bi konačno bio stavljen katanac na jedno ovakvo glasilo.

Bez velike štete.

Da je nastavio izlaziti u novije vrijeme, gotovo je sigurno da bi do sada dobio dosta žutih pa i crvenih kartona od predstavnika međunarodne zajednice, koja je ovdje ovlaštena da i medije "ugoni u red", i da im ne dozvoljava huškanje na mržnju. "Zmaj" je bio novina (vjerojatno zato što je imao i takav sastav novinara, suradnika) koja je cijelo vrijeme rata progonila ljude. Počev od novinara koji se nisu slagali s pisanjem ovog lista, pa do čelnika organa vlasti i običnih građana, koje su, u najužem krugu ove redakcije, pojedinci odabirali za prikivanje na stub srama, ili zato što im je tako sugerirano iz krugova i klanova koji su trebali takvu novinu.

Oni što ne mogu da se pomire sa gašenjem i propašću "Zmaja" na pitanja "vjernih"

čitalaca i znatiželjnika koji su jedva dočekali da list završi kako je i zaslužio, odgovaraju da je "Zmaj" u transformaciji, i da će se ponovno pojaviti na kioscima dok se u nadležnim službama TPK postigne dogovor o pokretanju kantonalnog glasila. Ko vele - mi smo tu, samo gledamo kako da se bolje finansijski opskrbimo, i kako da stanemo pod skute TPK. Ništa gore za ovaj region ne bi bilo, nego kada bi se tako nešto dogodilo. No, pouzdano znamo da se u organima TPK zaista razmatra mogućnost pokretanja kantonalnog glasila, lista, ali koji bi bio list za sve građane, i nad čijom glavom ne bi sjedila jedna stranka. Građanima trebaju relevantne informacije, a nikako neka novina koja će ih dalje zavađati, dijeliti, proizvoditi nacionalnu mržnju, huškati na osvetu. Da je Redakcija i Direkcija "Zmaja" znala pametno raditi zaista se mogla kvalificirati da se ovaj list transformira u regionalno glasilo. Ovako mogao bi samo potrošiti još koji milijun DM i opet nestati. Tržište je i za novine najbolje mjerilo kvalitete i potreba. Osim TPK koji ima potrebu imati i kantonalni list, kao što ima kantonalni radio i TV, aktualna tuzlanska vlast je tijekom izbora najavila pokretanje lista. Hoće li to biti preuređeni i aktualizirani "Front slobode", ili nešto novo vidjet ćemo?

M. B.

KANTONALNE AKTUALNE TEME

OBRAZOVANJE OPET NA MARGINI

Kantonalni odbor sindikata osnovnih i srednjih škola Tuzla tvrdi da je obrazovanje i dalje na margini društvenih zbivanja. Jedinostveni kriterij za plaćanje zaposlenih u osnovnim i srednjim školama trebali su biti usvojeni prije devet mjeseci, a pitanje je hoće li ih Vlada TPK prihvatiti narednog tjedna, jer, sa onim što je predloženo Vladi, Sindikat se uglavnom ne slaže. Predloženo je da se plaćanje zaposlenih u školama vrši po koeficijentu 2,2 za pomoćno osoblje (čistače), a direktora po koeficijentu 6,5. Između najmanje plaćenog osoblja i direktora raspoređene su ostale struke i poslovi, pa je odnos između pomoćnog osoblja i predavača jedan prema 2,15, a Sindikat prosvjetnih radnika traži da on bude najmanje jedan prema tri. Mithat Suljić, član Komisije za utvrđivanje jedinstvenih kriterija rekao je na sastanku kantonalnog Sindikata da se on distancirao od takvog prijedloga, i da je cijelo vrijeme, a proteklo je devet mjeseci, rad na izradi jedinstvenih kriterija bio "s brda s dola". Tako su nastavnici u školama, evo devet mjeseci, manje plaćeni nego bi to trebali biti, i očekuju da im se po usvajanju kriterija razlike u plaćama isplate. Sada jedan predavač sa 30 godina staža jedva zaradi

mjesečno 370 DM, što je, rekli su neki, daleko ispod plaće vozača u kantonalnom ministarstvu, ili ispod primanja administrativnih radnika u organima uprave.

Kantonalni odbor Sindikata prosvjetnih radnika TPK inače je imao obimnu sjednicu, i bio je vrlo neraspoložen prema mnogim neriješenim pitanjima. Muvreta Stević i Mevlida Altumbabić, predsjednice kantonalnih odbora osnovnih i srednjih škola, koje su ujedno i članovi viših sindikalnih organa, izvjestile su svoje članstvo o radu Glavnog odbora SSS BiH, o održanim sastancima direktora škola, radu Internacionalne konferencije Sindikata održane u Londonu. Bilo je riječi o potrebi brzog konstituiranja i inspekcije rada TPK, radu i izboru direktora škola i predsjednika UO, i raznim zlouporabama. Najmanje smo na ovoj sjednici čuli kakvi su inače uvjeti rada u nastavi, izuzev što je osuđen pokušaj uvođenja dva nastavna plana i programa, i zatraženo da u ekspertnoj komisiji za izradu jedinstvenog programa obvezatno sudjeluju i predstavnici Sindikata prosvjetnih radnika.

Interesantno je da se na svim sastancima u Tuzli dugo unazad jako puno raspravlja o (ne) radu direktora, i nezakonitom njihovom izboru,

o arogantnom odnosu prema radnicima, i inzistira se na boljem radu inspekcija i pedagoške službe kako bi prosvjetni radnici imali zaštitu. Tako je Kantonalni odbor, kao posebnu točku, imao izbor i naimenovanje ravnatelja, njihovu odgovornost, manipuliranje UO u školama, prijem i otpust radnika, familijarnost, trošenje školskih sredstava. Ništa manje kritike nije upućeno na izbor i rad UO, čiji članovi su čak i vjeroučitelji koji nisu u stalnom radnom odnosu. Škole nemaju sredstava za plaćanje članova UO pa se predlaže njihova revizija, da ih plaća tko ih imenuje, i da oni budu što malobrojnijeg sastava.

Kantonalni sindikat Tuzle je zabrinut slabom stručnošću predavačkog kadra u školama. U 88 osnovnih škola oko 300 nastavnika je sa srednjom školom, mnogi imaju višu spremu, ali ne rade odgovarajuće poslove. Ukupno je 450 nestručnih nastavnika, zaposleno je samo 22 pedagoga, a čak su i neki ravnatelji sa srednjom školom. U školama u Zvorniku radi samo 30 odsto kvalificiranih, a u Kalesiji jedva 50 odsto. Slično je u srednjim školama. Prosječna ocjena je daleko ispod stvarnih znanja, što se dobro očitovalo na prijemnim ispitima.

Mato BIKIĆ

POTREBNA JE DRŽAVNA VLADAVINA PRAVA

OSCE - Regionalni centar Tuzla organizirao je 15. prosinca 1997. godine, u tuzlanskom hotelu "Bristol", zanimljivu panel diskusiju na temu: "Jesmo li tolerantni".

Na ovom javnom skupu govorili su: Muhamed efendija LUGAVIĆ, glavni tuzlanski imam, fra Petar MATANOVIĆ, gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli, sindel hadži Nikolaj MARKOVIĆ, pravoslavni svećenik u Tuzli, Zoran MARKOVIĆ, član nevladine organizacije "Krug 92" Doboja, Katica SARIHODŽIĆ, predstavnica Udruženja žena invalida "Lotosice" Tuzla, Amila KUNOSIĆ-FERIZOVIĆ, ispred organizacije "Naša djeca" Tuzla i Vera BRLAS-BAKALOVIĆ, novinarka Radio Tuzle. Voditelj-moderator tribine, u kojoj je sudjelovala i nazočna publika, bio je Vehid ŠEHIĆ Šale, predsjednik Foruma građana Tuzle.

U uvodnom dijelu ovog zanimljivog i višestruko korisnog razgovora voditelj Šehić je naglasio da mi u Bosni i Hercegovini nemamo vladavinu prava, nego anarhiju, te da u multinacionalnoj i multikonfesionalnoj državi kakva je BiH nitko nema pravo na pobjedu, izuzev prava dobra i tolerancije. Uz to, gospodin Šehić je naglasio da će se ispred Foruma građana Tuzle zalagati da 1998. godina bude GODINA ISTINE O BiH.

Muhamed Efendija LUGAVIĆ je između ostalog rekao: "Medureligijska tolerancija je kod nas prisutna, a islam kao vjera počiva na toleranciji, jer priznaje i poznaje sve druge religije. Sve to dokazuje i poruka: - Ko se sa komšijom slaže i sebe i komšiju pomaže" - posebno skrećući pozornost na to da među tuzlanskim vjerskim poglavarima postoji dobra suradnja i vrlo tolerantan odnos, ali i među običnim pukom.

Obraćajući se nazočnima, gvardijan Petar MATANOVIĆ je istakao: "Nalazimo se u razdoblju teških društvenih lomova, koji nisu nastali 1991/92. godine, a neće ni prestati sa krajem rata u Bosni i Hercegovini. Zato, svatko od nas, u granicama svojih mogućnosti, mora činiti na poboljšanju stanja. Nije rješenje ponašati se po instrukcijama političara, nego misliti svojom glavom i samostalno djelovati. Puteve tolerancije moramo tražiti i graditi u svakodnevnom kontaktima i razgovorima, kulturi, školstvu i sportu" - posebno naglašavajući da je većina ljudi političko-medijski indoktrinirana, te da se ponašaju i govore, kao da u glavama imaju ugrađene tv aparate, pa samo reinterpretiraju ono što čuju od svojih političkih vođa.

Uz to, Matanović je skrenuo pozornost i na to da je među Bosancima i Hercegovcima, koji žive u zemljama zapadne Europe animozitet mnogo veći nego u BiH, a kreće se od ljutnje do mržnje. Postavljajući pitanje i sebi i nazočnima - kako izaći iz ovog začaranog kruga - koji su napravili i prave političari, a ispašta običan narod, ali i dalje glasuje za iste te političare, Matanović je kratko prokomentirao: "Čini mi se da je tajna u tome što žrtva štuje svoga mučitelja".

Hrvatski Glasnik, prosinac 1997.

Tolerancija, sama po sebi, jeste put ka ostvarivanju državne vladavine prava, ali nije i ne može biti demokracijski ideal - istaknuto na javnoj panel diskusiji održanoj u organizaciji OSCE-a u tuzlanskom hotelu "Bristol"

Hadži Nikolaj MARKOVIĆ je nazočne podsjetio na to da je osamdesetih godina ovoga stoljeća, prema ljetopisima Pravoslavne crkve iz Tuzle, najbolja međuvjerska tolerancija bila u Tuzli. U sličnom tonu je nastavio i svoja viđenja: "U Tuzlu sam došao pre 22 meseca. Pod uticajem medija bio sam pun skepse. Međutim, za kratko vreme, što mi je izuzetno drago, uverio sam se u suprotno. Tuzla je svetao primer Bosne i Hercegovine, pa i šire, kada je u pitanju međuvjerski dijalog, tolerancija i demokracija. Zbog svega toga, u čestim razgovorima sa predstavnicima stranih organizacija, zagovaram međuvjerski susret na najvišem nivou u Tuzli. Što bi se to, reis Cerić, kardinal Puljić i patrijarh Pavle morali sastajati u Sarajevu (a do tog sastanka će kad-tad doći), kada je Tuzla za takvo sastajanje politički zrelija" - posebno naglasivši da tijekom minulog rata nitko od vjerskih dostojanstvenika nije pozivao na rat, mržnju, ubijanje i zločine.

Gost iz Doboja Zoran MARKOVIĆ je postavio pitanje kako ljubav koje ima među svim Bosancima i Hercegovcima, pretočiti u toleranciju. "Tolerancija na ovim prostorima nije ništa novo, ali je ona ratom potisnuta na margine. Ugrožavanje tolerantnosti u BiH je počelo onog trenutka kada su se pojavile nacionalne stranke, kao ekskluzivni predstavnici jednog naroda. Poznato mi je i od ranije, a i lično sam se uvjerio da je Tuzla najtolerantniji dio Bosne i Hercegovine" - riječi su gospodina Markovića, koji je nazočne upoznao i sa time da je Organizacija "Krug 92", iako postoji tek od veljače 1996. godine, koliko-toliko zaustavila iseljavanje nesrba iz Doboja, ali i pomogla pripremanju uvjeta za povratak prognanih.

Katica SARIHODŽIĆ, iz "Lotosica" tolerantnost jednog društva, politike i države vidi u odnosu prema invalidnim osobama: "Invalidne osobe, zbog hendikepa s kojim žive, same po sebi su trpeljive i tolerantne. Međutim, kada je riječ o odnosu zdravih ljudi prema nama, o odnosu politike i državnih organa, onda se ne može govoriti o

toleranciji, jer nismo adekvatno prihvaćeni. Ne tražimo nikakve posebne popuste, nego da budemo prihvaćeni kao ravnopravni članovi sredine i da budemo radno i društveno angažirani spram naših radnih sposobnosti. Milosrđe prema invalidima nije pravo rješenje" - naglasila je gospođa Sarihodžić.

Novinarka Radio Tuzle Vera, BRLAS-BAKALOVIĆ je prezentirala stručan i kritički komentar o odnosima medija i novinara prema životu, politici i međuljudskim odnosima, iz kojeg zbog ograničenosti novinskog prostora izdvajamo rečenicu-dvije, iako zaslužuje da bude u cijelosti tiskan: "U novinarstvu nedostaje profesionalizam i kritički odnos prema stvarnosti. Zapisničarenje i doslovno preslikavanje nije dobro. Ako su novinari instrumenti politike, a jesu, trebali bi onda biti djelatni. U medijima se ništa ne smije podrazumijevati, kao što često imamo slučaj da se podrazumijeva kako je svaki Hrvat ustaša, a svaki Srbin četnik".

Amila KUNOSIĆ-FERIZOVIĆ je naglasila da odrasli ne umiju slušati djecu, a da je obratno bili bi bogatiji i tolerantniji. "Djecu, uglavnom ne razumijemo i ne prihvaćamo ih kao ličnosti. Djeca imaju ugrađen osjećaj za pravičnost i toleranciju, što pokazuju i dokazuju i u školi i u svakodnevnoj igri. Djecu treba slušati i učiti od njih. Kada bismo se tako prema njima odnosili, mi odrasli bi smo bili tolerantniji" - tvrdi gospođa Kunosić-Ferizović.

U nastavku ove panel-diskusije učešće je uzela i nazočna publika, a najviše pozornosti i tolerantne polemike izazvala je tvrdnja gospođina Aljoše HEBIBA, da nije točno da iz vrha federalne vlasti iz Sarajeva, te iz Ministarstva obrazovanja TPK, direktorima škola stižu naredbe o nacionalnom prebrojavanju djece, o tome da ne treba slaviti Novu godinu i o udvojenim nastavnim programima.

Na ovu tvrdnju je reagirao voditelj Šehić, osporavajući tvrdnje gospođina Hebiba i naglašavajući da se to sada radi perfidno, usmenim naredbama i preporukama. Gvardijan fra Petar Matanović je s razlogom i argumentima skrenuo pozornost na to da u školskim udžbenicima imamo povelik broj nastavnih jedinica koje djecu uče mržnji i animozitetima, te da se to što prije mora promijeniti, ako hoćemo, a svi tvrdimo da hoćemo i želimo, državu prava, demokracije i tolerancije.

Nikola J. IVANOVIĆ

Cestit Božić i sretnu Novu godinu
želi vam

RENAULT
KONCESIJA
GRABOVIČKIĆ
Herberts
STANDOX
AUTOLACK

DJELUJEM I KAO HRVAT

Prošlo je vrijeme u kojem su Hrvati postavljali pitanje svoga opstanka na ovim prostorima, iz čisto političkih razloga. Sada je pitanje opstanka vezano za gospodarsku sposobnost i perspektive - osobito mlađih generacija - tvrdi mr. Ivo Divković

Gospodin mr. Ivo Divković, dipl. ing. izabran je poslije izbora na funkciju predsjednika Općinskog vijeća Općine Tuzla, a do prije nekoliko dana bio je predsjednik glavnog odbora UBSD Tuzle. Tehnički je direktor Direkcije za obnovu i izgradnju Tuzle. Rado se odazvao našoj molbi da razgovara za naš Glasnik.

HG: G. Divkoviću predstavite se! Kada ste se uključili u političku djelatnost i koje ste političke funkcije obnašali?

DIVKOVIĆ: Rođen sam 1955. godine u Lipnici. Školovanje sam završio u Tuzli, diplomirao na Elektrotehničkom fakultetu u Tuzli, a postdiplomski studij u Sarajevu. U politiku sam ušao na fakultetu. Bio sam predsjednik Omladine u Lipnici.

HG: Kojoj sada stranci pripadate i koja je Vaša pozicija u toj stranci? Koje je stajalište Vaše stranke u svezi s bivšom Jugoslavijom: da li je Jugoslavija bila dobro političko-ekonomsko rješenje za ove prostore Balkana ili Južne Europe?

DIVKOVIĆ: Pripadam Uniji bosansko-hercegovačkih socijal. demokrata. Član sam Glavnog odbora stranke, a bio sam predsjednik za Tuzlu do prije par dana. Jugoslavija očividno nije bila dobro političko rješenje i zato se raspala. Mislim da bi bilo dobro da se zadržao ekonomski prostor i proširivao, ne samo na području bivše Jugoslavije, nego i Balkana i Europe u cjelini.

HG: Da li ste nekad bili funkcionar u SKJ i zbog tzv. ključa, što je mnogima bila dobra prilika za političko napredovanje, iako su to u praksi mnogi na razne načine prešućivali?

DIVKOVIĆ: Nisam nikada bio ni na kakvoj funkciji u SKJ.

HG: Postoji li u vašoj stranci i sada tzv. ključ ili je ona potpuno građanska stranka u kojoj je važna samo politička kvaliteta, a ne nacionalni ključ?

DIVKOVIĆ: U našoj stranci se vodi računa o nacionalnom ključu. Najbolji primjer su posljednji izbori u stranci, gdje su tri dopredsjednika iz različitih nacija: Srbin, Hrvat, Bošnjak. I Glavni odbor i Izvršni odbor su mješovitog sastava. Jasno, da je naša težnja da na izborne funkcije idu najbolji i najkvalitetniji ljudi.

HG: Da li bi po vašem mišljenju jednog dana neki sposoban Hrvat mogao doći na čelo Županije tuzlansko-podrinjske, ili za načelnika Općine Tuzla?

DIVKOVIĆ: Po stranačkom konceptu moje stranke, svaki sposoban čovjek može doći na svako funkcionsko mjesto. Naše realno političko stanje u Bosni i Hercegovini je objektivno takvo da u apsolutno većinskim

sredinama jednog naroda, prvu čelnu funkciju obavlja pripadnik tog naroda. U Tuzli sam sada ja na funkciji - drugoj po političkoj težini - kao Hrvat.

HG: Da li je to ipak samo utopija?

DIVKOVIĆ: Nije. Naša stranka se zalaže za mogućnost da na čelu bude najposobniji, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost.

HG: Složit ćete se, ipak, ako ništa, zbog niskog stupnja građanske opcije i svijesti u našim, uskim nacionalnim ogradama, da ste nekad, ali i sad u političkoj promociji dosta iskoristili nacionalni ključ, po kome ste dospjeli do značajne pozicije u predsjednika Općinskog vijeća?

DIVKOVIĆ: Smatram da sam izabran za predsjednika Općinskog vijeća kao ličnost, vjerojatno i zato, jer oni koji su me birali, vjeruju, da ja tu funkciju mogu uspješno obavljati. Konačno, u dogovorima o raspodjeli funkcija, prije izbora, utvrđeno je da druga po važnosti funkcija pripadne Hrvatima.

HG: Može li se očekivati da ćete ponekad djelovati i kao Hrvat, ako to bude potrebno?

DIVKOVIĆ: Hrvat sam i djelujem kao Hrvat. Radim samo ono što mislim da je korisno i za hrvatski narod, s tim, što ja, vjerojatno s ljudima iz nekih drugih stranaka hrvatskog naroda nemam identičan pogled na puteve rješavanja ključnih pitanja hrvatskog naroda na ovim prostorima.

Zadatak svih ljudi prisutnih u aktualnoj politici iz reda hrvatskog naroda, po mom dubokom uvjerenju, mora biti ravnopravnost s drugim narodima i opstanak na svojim imanjima. Živimo u mješovitoj sredini i nije moguće osigurati sebi ravnopravnost, ukoliko to isto ne osiguramo svojim susjedima.

HG: Upotrijebili smo naziv Općinsko vijeće! To je sada Ustavom potvrđen naziv, dok je u vašem govoru, prisutna srpsko-hrvatska varijanta našeg jezika. Međutim, još više bode u oči ploča na zgradi Općine na kojoj piše Opština? Što mislite o tome?

DIVKOVIĆ: Slažem se da je to Ustavom potvrđen naziv i to je naziv koji je sve prisutniji u medijima i govorima. Osobno koristim naziv Općina, iako ne mislim da je to krunski dokaz ravnopravnosti i da je to najbitnije pitanje opstanka Hrvata na ovim prostorima.

Korištenje izraza srpskog jezika je logična posljedica naobrazbe koju smo stjecali, koji je egzistirao na ovim prostorima. Nije realno očekivati da se svi ti izrazi, godinama prisutni ovdje, preko noći izmijene. Apsolutno podržavam rad na čišćenju jezika i pravu Hrvata da uče i govore svoj jezik na ovim prostorima.

HG: U Ustavu Federacije stoji pravna i politička odrednica o konstitutivnosti naroda? Da li je to i za vas obveza? Ili ćete, zbog određenog povjerenja i mira u stranci, ili čak i nekih drugih interesa, tu činjenicu prešućivati u vašoj novoj funkciji? Može li se prešućivanjem određenih prava i obveza problem riješiti?

DIVKOVIĆ: To je temeljna ustavna odrednica i ja kao pripadnik političke stranke koja u cjelosti poštuje Ustav, smatram to svojom obvezom kao i obvezom svih drugih na ovim prostorima i u Bosni i Hercegovini.

Oni koji misle, da je Bosna i Hercegovina kao državna zajednica uopće moguća bez poštivanja tog principa su u potpunosti zabludi. Ona je samo moguća kao ravnopravna zajednica svojih građana i konstitutivnih naroda.

HG: Budući da kantonalna skupština i općinska vijeća nemaju doma naroda, da li je potrebna za svaki narod nekakva "vlada u sjeni" ili nešto slično, gdje bi se okupljali svi predstavnici naroda iz svih stranaka i usuglašavali pitanja koja proizilaze iz konstitutivnosti i državotvornosti naroda, posebno na prostorima gdje je jedan konstitutivni narod u manjini?

DIVKOVIĆ: Domovi naroda na federalnoj i državnoj razini su Daytonskim sporazumom oformljeni s ciljem da rješavaju sva bitna pitanja ravnopravnosti konstitutivnih naroda i na toj razini treba ta pitanja razriješiti, a na nižim razinama implementirati ta rješenja. Međutim mi imamo situaciju da se zbog nerada tih institucija žele ta pitanja prebaciti na rješavanje na niže razine, što nije dobro, jer dovodi do stalnih porasta tenzija i nepotrebnih nesporazuma.

Kad je u pitanju usuglašavanje konkretnih pitanja hrvatskog naroda na lokalnoj razini, nisam pristalica institucionalnog uobličavanja takvog rada, jer već postoje institucije hrvatskog naroda, npr. Društvo "Hrvatski dom", HKD "Napredak" i dr., na kojima se mogu u okviru tribina, rasprava, razgovora tražiti najbolja rješenja za hrvatski narod.

HG: Vi ste dugo u Općini i drugim državnim strukturama? Imate li uvid u zastupljenost zaposlenih u državnoj upravi? Čini nam se da je to vrlo važno pitanje. To su radna mjesta sa dosta stabilnim primanjima, koja omogućavaju i opstanak na ovim prostorima? Npr. kako to izgleda u Općini Tuzla, od čistačica i domara, pa do najviših službi? Ako ne bude povoljno u korist Hrvata, hoćete povesti o tome računa da se to poboljša?

DIVKOVIĆ: Ne znam ukupnu strukturu uposlenih u općinskoj upravi, jer sam kratko vrijeme predsjednik Općinskog vijeća. Znam da na odgovornim i rukovodnim mjestima u toj upravi ima značajan broj Hrvata. Posebno što je bitno naglasiti, da niti jedan Hrvat-direktor u općinskim javnim poduzećima nije zamijenjen, čak naprotiv, i u novim postavljajima su na ta mjesta došli Hrvati.

HG: Smatrate li potrebitim da se osnuju nove općine i to sa hrvatskom većinom? Da li bi i to pridonijelo u ostvarivanju jedne i formalne i pravne jednakopravnosti?

DIVKOVIĆ: Nemamo ništa protiv formiranja novih općina, ali uz prethodni ustroj grada, kao jedinice lokalne uprave koja će imati svoje organe: gradonačelnika i gradsko vijeće, koje će biti birano na neposrednim izborima na razini grada. Da bi se ovo realiziralo, neophodno je, da se to pitanje ustavno regulira i definira pratećim zakonskim aktima. Jasno, mi smo za takve općine, koje predstavljaju komunalnu, infrastrukturu, prostornu i logičnu cjelinu. Sasvim je jasno, da će u nekoj biti većinski jedan, a u drugoj drugi narod.

HG: Što mislite o gradnji jednog hrvatskog doma u gradu Tuzli, ako ne bude moguće vratiti naš stari dom u kojem je sada Narodno pozorište?

DIVKOVIĆ: Podržavam takvu inicijativu da se gradi Hrvatski dom, ukoliko u procesu restitucije Hrvatski dom ne dođe do svojih bivših prostora.

HG: Trebaju li Hrvati uopće takvu jednu ustanovu? Jeste li član neke kulturne ili sportske udruge sa hrvatskim predznakom?

DIVKOVIĆ: Sigurno trebaju. Svaki narod zbog očuvanja i zaštite svoje kulture, tradicije i dr. treba imati i njegovati takve institucije. Član sam Društva "Hrvatski dom" od obnavljanja rada Društva.

HG: Da li bi ste ušli u užu upravu Društva "Hrvatski dom", ako bismo vam to predložili?

DIVKOVIĆ: Član sam Skupštine Hrvatskog doma, i ako me Skupština izabere u upravu, pomoći ću i raditi, sukladno sa svojim slobodnim vremenom i svojim mogućnostima.

HG: Kakva je, po Vašem mišljenju perspektiva Hrvata u ovom kraju, naravno imajući u vidu kompleksnost trenutne društveno-političke situacije u cijeloj Bosni i Hercegovini?

DIVKOVIĆ: Mislim da je prošlo vrijeme u kojem su Hrvati postavljali pitanje svoga opstanka na ovim prostorima iz čisto političkih razloga. Sada je pitanje opstanka vezano za gospodarsku sposobnost i perspektivu, osobito mlađe generacije. Svi moramo mnogo više raditi na razvoju prosperitetnih razvojnih programa i na razvoju školstva, kako bismo stvorili preduvjete za kvalitetniji život i Hrvata na ovom području. Ukoliko u relativno kratkom vremenu ne uspijemo realizirati značajnije razvojne programe, bojim se, da će mladi ljudi i dalje odlaziti.

HG: Činjenica je, da mnogi Hrvati prodaju svoju imovinu i odlaze u druge zemlje. Naravno to je njihovo pravo! Međutim, poznato je da postoji i neka politička opijenost koju podržavaju određene političke strukture iz svih naroda i da ljudi to često čine što ne vide čistog političkog i ekonomskog horizonta? Da li je Vaša stranka spremna u tom pogledu nešto učiniti, kako bi osnažila strpljivost za njene građane koji su u tako velikim iskušenjima?

DIVKOVIĆ: Smatram da je zadaća svih političkih stranaka, svih nacionalnih, vjerskih, kulturnih i drugih institucija svih naroda da učine maksimum napora kako bi odvratili ljude od napuštanja svojih domova. Kroz garanciju, osiguranje sigurnosti svakom pojedincu sa jedne strane, a ravnopravnost s druge strane i gospodarsvene perspektive s treće strane, uvjeriti u realnu mogućnost kvalitetnog življenja na ovim prostorima.

HG: Čitate li Hrvatski Glasnik? Pet je godina kako izlazi, pa je ovaj broj i jubilarni.

Da vas podsjetimo - prvi broj je izašao za Božić 1992. godine. Hoćete li nam nešto reći ili preporučiti?

DIVKOVIĆ: Čitam Hrvatski glasnik. Pružili ste mi posebno zadovoljstvo da vam čestitam jubilej, koji mene kao čovjeka jako raduje. Zahvalan sam svima onima koji su kroz ove teške godine imali dovoljno mudrosti i snage da ustraju u izdavanju našeg Glasnika.

Preporuka je da se bavi aktualnim temama naroda, tražeći krucijalne odgovore na teška pitanja opstanka, ravnopravnosti, razvoja i da dalje njeguje sve rubrike na koje smo navikli.

Znam da je to omiljen list u hrvatskom puku ovih prostora i da gotovo svaka hrvatska obitelj nakon svete mise donese kući Glasnik, koji rado čitaju svi ukućani.

HG: Budući da ste sada na vrlo visokoj poziciji u ovoj Općini, a mi nismo samo politička novina, nego i časopis koji ima cilj biti i prosvjetni i odgojni list, možemo li se nadati većoj materijalnoj potpori od naše Općine?

DIVKOVIĆ: Općina će kao i do sada uvijek imati razumijevanja i pomagati, u okviru svojih mogućnosti, i list Hrvatski Glasnik.

HG: Uskoro će Božićni blagdani! Budući da proslava Božića ima i svoju javnost, tj. ne pripada samo intimi vjere, koja je, kao i druge duhovne vrijednosti sfera privatnosti. Slavite li Božić?

DIVKOVIĆ: Božić je dio i moje obiteljske tradicije. To je najsvetčaniji blagdan u svakoj hrvatskoj kući. Svi se jako radujemo Božiću i božićnom slavlju.

HG: Želite li nešto poručiti građanima Tuzle za Novu 1998. godinu?

DIVKOVIĆ: Prvo bih čestitao u ime Općinskog vijeća Novu 1998. godinu sa željom da to bude godina mira, povratka svih prognanih i izbjeglih na svoja imanja; godina konačnog pokretanja poluga gospodarstvenog razvoja u našem gradu i Bosni i Hercegovini, kao i vraćanje međusobnog povjerenja.

HG: Mi vam se, u ime naše redakcije zahvaljujemo i čestitamo Vam dolazeće blagdane, da ih provedete u miru, radosti i veselju sa svojim najdražima.

DIVKOVIĆ: Zahvaljujem se na čestitci i na ustupljenom prostoru u našem cijenjenom listu, a svim čitateljima želim sretno Božićne blagdane i svako dobro u Novoj godini.

Juraj NOVOSEL

Čestit Božić i sretnu i uspješnu Novu godinu želi vam

m

mlin Ijubače d.d.
"Husinski rudar"

O TEMPORA

Blizi se kraj još jedne godine. Kao većina drugih, i ja pravim bilancu mojih motrenja, razmišljam o sljedećoj godini, a proračun ću usvajati sam. Događanja ću morati promatrati, istovremeno slušati, gledati i promišljati. Na to me po malo potiče i Jozo Barišić, jedan od voditelja "MOTRIŠTA". Čudan neki čovjek. Iako ga je jedan profesor u radio-emisiji "GOVORIMO HRVATSKI" upozorio da na kraju svake emisije pogrešno poziva gledatelje sa: "Motrite nas i sutra!", (jer samo gledati ne znači i motriti), on tvrdoglavo nastavlja sa svojim pozivima. Kao da je porijeklom Bosanac. No, kada sam već kod tih "MOTRIŠTA", moram razjasniti i neke nedoumice kod čitatelja Glasnika. Naime, ova je moja kolumnica prije krenula nego "MOTRIŠTA". Ali, urednika sa HRT neću nikome tužakati. Kakav bih ja bio Hrvat pa tužio svoje. Nisam ja Tomac pa da idem u Strassbourg u Vijeće Europe. Nemam novca, a ni od Sorosa ga nisam dobio. U svakom slučaju, nastojat ću ovo malo vremena do nove godine provesti mirno, uvjeren da ništa nisam dobio niti u čemu profitirao, za što uvijek na kraju godine mnoge optužuju.

Ipak, o profitima i profiterima, neću propustiti nešto napisati. Neku večer sam motrio OBN-ov "TELERING". Gostovao Bender. Još nisam vidio niti čuo tako jasne odgovore na sva pitanja. Čak i ona vrlo uvjerljiva. Izuzetno kulturno čovjek, reklo bi se, toliko je bio pristojan da jedino na voditeljevo pitanje: "Ima li kod vas ratnih profitera, i što ste sa njima učinili?", nije odgovorio najprirodnijim pitanjem: "A, gospodine moj, jeste li i vi razmišljali o tomu kako ste u istom ratu profitirali? Eto, doguraste do direktora tv-kućel!" Mislim da to, ipak, nije neki super profit. Profitom su se bavile i čitave države. Hrvatska je, na primjer, u Bonnu proglašena najkooperativnijom u daytonskom procesu ponajviše zbog toga što je haškom sudu "isporučila" tzv. VITEŠKU SKUPINU, u dobroj namjeri da ljudi ne čekaju dugo kako bi dokazali svoju nevinost. U Saboru republike Hrvatske, koji se od sada zove HRVATSKI DRŽAVNI SABOR, na pitanje zašto im se već ne sudi i tko je obećao brzo i pošteno suđenje, jedan je saborski zastupnik dobio odgovor: "Osobno veleposlanik SAD!". Kada sam to čuo i meni je postalo sumnjivo, jer koliko znam taj veleposlanik poslije nove godine odlazi iz Hrvatske, pa može po običaju reći da ništa ne zna niti što postoji napisano. Tko će u svemu profitirati saznat ćemo, ali kada, ne znam.

Čini se da su nešto malo profitirali i naši umirovljenici. Više od onih u Hrvatskoj. Oni su dobili povećanje 4,4%, a naši 14%, očekuju još 26% i priprema kao nadoknadu za zaostatak u 1996. kojima će moći plaćati komunalije (ostri struje) i mjestvima za studeni dobit će do kraja prosinca. Kada je to u Skupštini kazao Rašim Kadić dobio je pljesak kakav se na tom mjestu još nije čuo.

Tako je to kada netko poznaje probleme umirovljenika jer ih ima u svojoj obitelji. Neki su odmah počeli razmišljati kako pronaći neke ratare i stočare, pk kopače, seoske učitelje pa da njihove sinove postave za ministre poljoprivrede, rudarstva, školstva i slično.

Bilo je još burnih pljeskanja. Bolji smo od Hrvata i u košarci. U Sarajevu je na košarkaškoj utakmici BiH - Hrvatska, održanoj na 29. novembar, pljeskanje praćeno spominjanjem i očeva i majki čelnika susjedne nam države. Poslije toga je nasljednik Nade Al Isse u Zagrebu, za "FOKUS" TV TPK pokušao ublažiti incident tvrdeći kako je sve što su gledatelji u Skenderiji vikali bilo namijenjeno Tuzlaku koji igra u hrvatskoj reprezentaciji. Kako sam ja vidio i čuo, nije baš tako. Ono "gazi, gazi, ustaše!", očito se ne odnosi na Damira jer on ne može u množini biti ustaša. Znam ga dobro i tko je i što je. Ni ono "Damire Turčine ..." također nema veze sa ustašama, jer u Turskoj nikada nije bilo ustaškog pokreta. A, tko je stvarno bio ustaša za vrijeme NDH to je poznato i školskoj djeci koja uče povijest. Pitao sam se samo da li su ovi što su vikali potomci onih iz tih vremena, ili neki drugi. Po svoj prilici neki drugi. Možda oni što žale za "Hej Sloveni". Nisam ja rekao da za vrijeme "Hej Sloveni" nije sve bilo loše. Bilo je i dobro. Samo, kako kome. Sve sam to isto slušao i u Tušnju kada je god gostovao "Dinamo", jer je na majicama nosio crvenobijele kockice. "Hajduku" nisu vikali, valjda zbog crvene petokrake, ali nikada nisam čuo da "Crvenoj zvezdi" skandiraju "četnici, četnici...". Svakomu je dakle, ostalo u sjećanju "njegovo vrijeme". Za 25. novembar borci su na Trnovac povelili mališane sa maramama. Isto kao nekada prije. Istini za volju, marame nisu bile samo crvene, nego i plave, žute, narančaste... Sjetila se ZAVNOBIH-a i spikerica na TVT uz žaljenje što se "ovaj praznik slavi tek na 25% teritorije BiH, pa će možda biti potrebno napraviti neki novi ZAVNOBIH". Zašto samo 25% možda najrječitije govori čin svečanog otvaranja BOSANSKOG KULTURNOG CENTRA u Kreki. Tada sam čuo i ovo: "Naša je domovina Bosna, a država nam je Bosna i Hercegovina". Domovinu Hercegovinu nitko nije spominjao. Tako je to. Svatko ima pravo na sjećanja, a ona su različita isto koliko i ljudi. Neki se spominju Bleiburga, pišu o njemu feljtone, mada su za vrijeme "Hej Sloveni" bili na dužnostima upravitelja u firmama. Neki se spominju Austro-Ugarske pa vele: "Dok bi Švabo, bi' k'o babo ...!", a jednog sam u redu za reklamaciju na obračun utroška struje čuo kako kaže "Ama, ljudi, nije ni za vrijeme NDH bilo loše. Penzije nikada nisu kasnile i nisu isključivali struju!". Šteta što ga nije čula hrvatska oporba, vjerojatno se ne bi toliko opirala donošenju ustavnih promjena i uvođenju nekog nazivlja koje se rabilo i u NDH.

Kako već rekoh, kraj godine je vrijeme za osvrtnost unazad, ali i za pogled u budućnost. To je vrijeme i darivanja. Naša se skupština smilovala pa nam podarila zakon o putnim ispravama i onaj o kupovini bivših društvenih stanova. Republika srpska nas je opet prevarila. U njih će početna cijena stana po četvornom metru iznositi jedva 200 njemačkih maraka. Kod nas je to 600 njemačkih maraka. To je valjda zbog većeg standarda u nas, to nema veze sa ravnopravnošću. Oni će iz iste te Republike dobiti i još jedno državljanstvo. Tako bar proizilazi iz potpisa u Beogradu, a podržava Schumcher. Međutim, koliko god nam nešto daju, ponešto i oduzmu. Haris se žali da odumire BiH jer ćemo ostati bez nekih za nas vrlo važnih tajnih institucija. Hoće li i zenička djeca ostati bez Djeda Mraza još nije u potpunosti odlučeno. Reditelji su za njega. U nas u Tuzli sigurno će ga biti jer mi smo oduvijek bili "Moskva u malom". I veliki će dobiti poklone, a neki su ih, poput tuzlanske policije, već primili. Predstavnik IPTF-a su joj nedavno predali američke odgojne palice i ručne svjetiljke. Samo nek ne počnu njima trenirati strogoću.

I u Lijepoj našoj bilo je darivanja. Budiša i Gotovac, Čačić i Degoricija su međusobno razmijenili "verbalne darove" i rastali se, Walker je predao policiju u Podunavlju Jošku Moriću, a cijela je država dobila novi Ustav u kojemu nema Slovenaca (ali nema ni nas u njihovom). Svi su zadovoljni, čak i sindikat. Smeta jedino PDV, a razočaran je i jedan sabornik kome su se smijali dok je uporno zagovarao izdvajanje sredstava iz državnog proračuna za obnovu uzgoja zagorskog purana, za kojeg je tvrdio da ga je za Božić na stolu uvijek imala engleska kraljica, a hrvatsku šljivovicu onaj koji se u Americi smatra najboljim domaćinom.

Tko će što imati na stolu za ovaj Božić, vidjet će se. Nije to ni važno, ako ga ne dočekamo "čiste duše" kako to kaže naš župnik. Bilo bi zato dobro da svi ostanemo svako u svom vremenu, i dočekamo novo. Možda nam ono svima bude isto.

MOTRITELJ

SVETAČKI ŽIVOT I MUČENIŠTVO SLUGE BOŽJEGA ALOJZIJA KARDINALA STEPINCA

PRIZNANJE STEPINČEVA MUČENIŠTVA ZBOG MRŽNJE PREMA VJERI DRAGOCJENO JE ZA CRKVU U HRVATA. TO JE NA NEKI NAČIN I REHABILITACIJA HRVATSKE CRKVE U DIJELU CRKVENE I SVJETOVNE JAVNOSTI

Teolozi savjetnici Kongregacije za proglašenje blaženih i svetih jednoglasnom su odlukom utvrdili svetački život i mučeništvo sluga Božjega Alojzija kardinala Stepinca. On je proganjen i osuđen "in odium fidei" - zbog mržnje njegovih progonitelja prema vjeri, odnosno Stolicu njegove vjere u Boga i vjernosti Svetoj Stolici.

Tu vijest prenijela je u utorak 25. studenoga u svojoj vijesti talijanska novinska agencija ADN Kronos. Do tog zaključka teolozi savjetnici došli su proučivši opširnu dokumentaciju na više tisuća stranica koju je postulator kauze prelat Juraj Batelja dostavio Kongregaciji, nako što je crkveno sudište saslušalo svjedoke i on kao postulator zabilježio brojna svjedočanstva suvremenika kardinala Stepinca te proučio grad pronađenu u raznim crkvenim arhivama i arhivama državnih i svjetovnih ustanova u Hrvatskoj i izvan nje. U tom mu je zahtjevnom radu pomagala skupina stručnjaka: teologa, povjesničara, pravnika i liječnika specijalista. Iz dostavljenih svjedočanstava i ostale dokumentacije sabrane u 6 svezaka, koji će nakon završetka procesa, pretpostavlja se, biti dostupni javnosti, proizilazi da je kardinal Stepinac smišljeno i sustavno proganjen od strane jugoslavenskog partijskog vrha zbog svoje vjernosti Bogu i Svetoj Stolici, načelnosti u postupcima te srčanosti u obavljanju pastirske službe.

SVETČENIK, KARDINAL, MUČENIK

Sluga Božji Alojzije Stepinac rođen je u Brezariću, župa Krašić, 8. svibnja 1898. Osnovnu školu završio je u Krašiću, a srednju u Zagrebu. Sudjelovao je u Prvome svjetskom ratu, neko vrijeme bio je zarobljenik. Teologiju je studirao u Rimu, gdje je zaređen za svećenika 26. listopada 1930. Papa Pio XI. imenovao ga je 28. svibnja 1934. nadbiskupom koadjutorom zagrebačkim, a za svoje biskupsko geslo Stepinac je uzeo riječ iz Psalma 31: "U Tebe se, Gospodine, pouzdajem!"

U teškim vremenima Drugoga svjetskoga rata branio je dostojanstvo svih ljudi bez obzira na vjeru i naciju. Suprotstavio se nakanama komunističkog režima da se Katolička crkva odcijepi od Rima i stvori takozvana "Hrvatska nacionalna crkva", zbog čega mu je montiran politički proces 11. listopada 1946. na kojem ga je komunistički sud osudio na 16 godina robije.

Za njegovu hrabrost i svjedočko trpljenje Papa Pio XII. uvrstio ga je 12. siječnja 1953. u kardinalski zbor. Kardinal Stepinac umro je na glasu svetosti u rodnome Krašiću, 10. veljače 1960., i pokopan u Zagrebačkoj Katedrali.

PREDRASUDE O HRVATSKOJ

Poznato je da u dijelu međunarodne javnosti često ima pogleda na Crkvu u Hrvata s recidivima jugokomunističke promidžbe (koju Beograd i danas nastavlja) i u kojoj se kardinala Stepinca godinama

sustavno klevetalo; u njoj se preučivala činjenica da je hrvatski kardinal u vrijeme nacifašizma i komunizma bio branitelj svih proganjenih ljudi.

Evo samo jednog primjera klevete: U listu Mitropolije Cetinjske SVETIGORA, (Mala Gospojina 1997. broj 62-64), uz članak o Jasenovcu (kako to oni zovu: saborni, milijunski, srpski grob) uz Pavelića istaknut je i nadbiskup Stepinac.

NITKO NEMA PRAVA UBIJATI...

Blagdan Krista Kralja 1942. Katolička crkva u Hrvata treba u svoje anale upisati zlatnim slovima. Ustajući hrabro protiv poganskog učenja o rasi, toga je dana nadbiskup Stepinac temeljito i javno obračunao s rasizmom, na način koji nije zabilježen u porobljenoj Europi. Toga 25. listopada 1942. u svojoj propovijedi nadbiskup Stepinac obradio je temu: "Što su pred Bogom rase i narodi na zemlji".

*"Ti, Kriste, Kralj si vjekova
Ti si vladar svijeta naroda
Ti sudac si jedincati
svih umova i srdaca..."*

Nakon što je izrekao ovo geslo, nadbiskup je u tri teze izložio nauku Crkve na zadanu temu:

Nadbiskup je između ostalog rekao da svi narodi i rase potječu od Boga. Stvarno postoji jedna rasa, a to je Božja rasa. Njezin rodni list nalazi se u knjizi Postanka...

Svaki narod i svaka rasa, kako se danas odražuju na zemlji, ima pravo na život dostojan čovjeka i na postupak dostojan čovjeka. Svi oni, bez razlike bili pripadnici ciganske ili koje druge rase, bili Crnci ili ugledni Europejci, bili omraženi Židovi ili ponosni Ariji, imaju jednako pravo govoriti: Oče naš, koji jesi na nebesima. A, ako je Bog svima podijelio to pravo, koja ga ljudska vlast može nijekati? Svi narodi bez razlike, kako se zvali, imaju jednaku dužnost,

da se udaraju u prsa i da govore - i otpusti nam duge naše, kao što i mi otpuštamo dužnicima našim...

Diplomati u Zagrebu bili su zadivljeni nadbiskupovom hrabrošću, a Edmond Glaise von Horstenau, oponomućeni general kod Vlade u Zagrebu, zapisao je u dnevnik: "Kad bi jedan biskup u Njemačkoj tako govorio, s propovjedaonice živ ne bi sišao".

Srpski emigrant, dr. prava, Lazar Prokić, autor knjige "Panonija Titu u gostima" (Mainz, 1976.), napisao je jednu od najljepših analiza sudskog procesa nadbiskupu Stepincu. Za ovu propovijed bilježi:

"Ovo je samo eskalacija jednoga rata započetog ranije. U njemu doduše ne trešti eksploziv niti oganj seva, pa ipak ga čuju gluvi, a vide i slepi: jer svojom sadržinom i tonom, kao i odjekom u NDH i u inostranstvu, ova propoved smatra se najhrabrijom reči u svom vremenu. Ova i ovakve propovedi Zagrebačkog nadbiskupa odjekivale su ne samo zagrebačkim ulicama i domovima, već čak i u šumi do partizana, čak i preko Drine do nas u Beogradu, čak i preko Lamanša do Londona".

KOMUNISTIČKI SUD

Komunističkom sudu s boljševičkim tužiteljem Jakovom Blaževićem, dobrovoljno su se ponudila 22 svjedoka da svjedoče u odbrani Stepinca, među kojima su bila i tri sveučilišna profesora, Srbina. vladika Emilijan, episkop pakrački i neki pravoslavni svećenici kojima je Stepinac spasio život. Želio je svjedočiti i Židov dr. Amiel Shomrony, koji je bio osobni tajnik zagrebačkog nadbrana Freiberga. Blažević im nije omogućio da govore, a svjedoka kanonika dra. Pavla Lončara nazvao je notornim fašistom, zanemarujući činjenicu da je ovoga kanonika Pavelić osudio na smrt, pak pomilovao na 20 godišnju robiju.

U zatvoru je Stepinac sustavno trovan. Prilikom obdukcije Stepinčeva tijela, 22. i 23. lipnja 1993, ono je nađeno u neobičajenom postmortalnom stanju. Stručnjaci sudske medicine, onzulirani u svijetu, otkrili su u kostima kardinala Stepinca toksičke supstance kadmija, kroma, olova, arsena i drugih otrovnih tvari. Sama činjenica nazočnosti toksičnih supstanci u kostima ne ide za dokazivanjem na koji način je proganitelj odlučio dokrajčiti žrtvu, već da se utvrdi zloča i mržnja prema žrtvi.

Nedvojbeno je i to da je sam nadbiskup Stepinac uvidio da su jugoslavenske vlasti poduzele protiv njega fizičke i psihičke progone s ciljem da mu slome živce i otpornost, kako bi bez njega Katoličku Crkvu mogli lakše podvrgnuti svojim interesima. Videći svu tu zlobu, kardinal Stepinac, kako se razabire iz dosadašnjih tekstova objavljenih u katoličkim publikacijama i literaturi, nikada nije riječju niti djelom iskazao mržnju prema svojim progoniteljima nego im je opraštao. To je ujedno ostavio i kao oporuku Katoličkoj Crkvi u tadašnjoj Jugoslaviji: da moli za one koji je progone.

PROSLAVA SVETOG NIKOLE

Sv. Nikola s anđelima

Jedan od najpopularnijih svetaca današnjice je sveti Nikola. Na poseban način ovoga sveca vole i poštuju malena djeca. Sveti Nikola rodio se oko 270. godine u gradu Patari u Maloj Aziji. Dok je bio mladić njegovi su roditelji umrli i mladi Nikola je morao preuzeti brigu o velikom imanju. Želio je na poseban način slijediti put Isusov i zato je otišao od kuće. Nakon izvjesnog vremena postaje biskupom u Miri. Za vrijeme Dioklecijanovih progona okusio je i tamnicu. Sudjelovao je na velikom crkvenom saboru u Niceji. Svoj životni put sveti Nikola završava oko 240. godine u Miri. U jedanaestom stoljeću prenijeli su njegove smrtne ostatke u grad Bari.

Djeca su ga zavoljela na temelju predaje o tri dječaka. Oni prenoćiše kod nekog gostioničara, a ovaj ih zakolje i posoli u badanju. Vjerojatno je htio njihovo meso prodati. Čuo za taj zločin i sveti Nikola pa ušao u gostioničarevu kuću, čudom uskrisio dječake, a zločinca oštro ukorio.

Sveti Nikola je također prijatelj omladine i zaštitnik putnika na njihovim putovanjima. Djeca ga zavoliše jer u mnogim krajevima svijeta uoči njegova blagdana dobijaju darove. I naša župna zajednica Sv. Petra i Pavla u Tuzli organizirala je susret sa svetim Nikolom. Župna Crkva bila je mjesto okupljanja djece. Sveti Nikola je stigao sa svojim anđelima, da nagradi i kazni onu djecu koja su bila dobra. Tu se našao i krampus koji je došao podržati zločestu djecu da i dalje budu neposlušni.

Međutim, ispostavilo se da nije bilo zločeste djece. Krampus nije imao prijatelja. Svi su bježali od njega. Velika radost se mogla pročitati na licima djece, koja su kasnije bila nagrađena od njihovog zaštitnika i sveca. Na kraju svima onima koji su na bilo koji način pripomogli da se susret i darivanje ostvari jedno veliko HVALA.

I.O.
Foto: Martin Antunović

Sv. Nikola pozdravlja djecu

Sv. Nikola ispituje vjeronauk

Sv. Nikola dijeli poklone

Trebalo je pomoći najmlađima kako bi ponijeli svoje pakete

Djeca pred Franjevačkim samostanom poslije susreta sa sv. Nikolom

Krampus je stalna prijetnja za one koji nisu dobri!

hrvatska
demokratska
zajednica

croatian
democratic
union

Čestit Božić i blagoslovljene Novogodišnje
blagdane želi Vam
Hrvatska demokratska zajednica BiH
Županijski odbor Soli

DRUŠTVO "HRVATSKI DOM"
TUZLA

Čitateljima Hrvatskog Glasnika,
članovima Hrvatskog doma i svim ljudima
dobre volje, sretne i vesele Božićne blagdane,
mir svima i sretnu Novu 1998. godinu želi
Društvo "Hrvatski dom" Tuzla

HSS BiH
HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Čestit i blagoslovljen
Božić, ljubav, toleranciju
i solidarnost u Novoj
1998. godini želi Vam
Županijski odbor
HSS BiH
Županije Tuzlansko-
podrinjske Tuzla

Svim Hrvatima i
Hrvatima
čestit Božić i obilje
blagoslova
u Novoj godini želi
Generalni konzulat
Republike Hrvatske u
Tuzli

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK
PODRUŽNICA TUZLA

Sretan Božić i sveto
porođenje Isusovo te
blagoslovljenu Novu
godinu želi vam
Hrvatsko kulturno
društvo "Napredak"

KAO I ZA VRIJEME
PROTEKLIH DANA SA VAMA I
U VRIJEME BLAGDANA

PLIVA
PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

PREDSTAVLJAMO VAM USORSKE ŽUPE

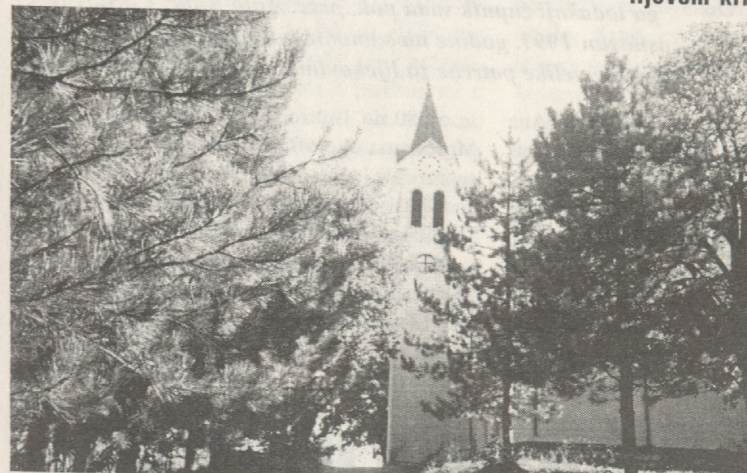
ŽUPA SIVŠA

Smještena na sivačkom brežuljku, župna
crkva svetog Ante Padovanskog svojim
položajem i dostojanstvenim izgledom,
prvo je što putnik uoči sa koje god da
se strane uputi ka njoj. Okružena
lipama, zimzelenim i drugim drvećem te
velikim njegovanim šljivicima. Osobito
sa jugozapada, sama crkva - građena
1938 - ukras je i inače prelijepom
lijevom krilu Usore.

Župa Sivša je i najveća i najstarija župa današnje
Usore. Još 1783/84. odvojila se oblast Sivše od
župe Komušina u kapelaniju, a potom 1802. u župu.
Kasnije, od župe Sivša, izravno ili ne, nastale su
odvajajući se jedna od druge sljedeće župe: Dobojo,
Žabljak, Ularice, Jelah, Bežlja i Teslić. Ovaj nam
podatak govori o značajnoj povijesti nekadašnje
župe Sivša. Danas sivaški ujac, kako ih od milja
zovu pučani, svake nedjelje i katoličkog blagdana
služe svete mise u četiri crkve.

Osim župne crkve svetog Ante Padovanskog koja
još kao svoga zaštitnika slavi i svetog Roka - 16. 8.
- postoje tri filijalne crkve koje pripadaju istoj župi:
- crkva Uzvišenja Svetog Križa na Križu,
- crkva svetog Nikole Tavelića u Omanjskoj,
- crkva svetog Franje u Alibegovcima, a ovdje
treba spomenuti i kapelicu u groblju na Kominu
(Lončari) koja je u tijeku rata razrušena do temelja
te 95/96. obnovljena.

Nezaobilazno je potertati sljedeće: 1842. u svom
putovanju Bosnom, fra Ivan Frano Jukić prenoćio
je "u župnoj kući u mjestu Šivila".

Crkva Sv. Ante Padovanskog u Sivši

Ne znam otkuda niti što znači ime "Šivila" kako
sam fra Ivan Frano Jukić naziva Sivšu ali, kad smo
već kod imena, fra Franjo Rehlicki koji danas vrši
službu Božju kao kapelan u Sivši, a bio je i
župnikom iste u periodu od 1964. do 1969. mi reče
da je ime Sivša nastalo od imena Sivuša.

(Sivuša je pučko ime za vrstu gline od koje su
ovdašnji mještani pravili gmčariju - zemljane lonce,
čupove, tagare, čančice i slično.)

Kao i drugdje, više ili manje, sakralni objekti
župe Sivša su u ratu pretrpjeli velika oštećenja.
Zvonici crkava na Križu i u Alibegovcima su totalno
uništeni, a sva četiri objekta su pretrpjela po
nekoliko izravnih tenkovskih, haubičkih projektila.
Sama župna crkva u Sivši je pogodena
dalekometnim projektilima više puta, a jedan
zrakoplov gađao ju je raketom tipa Volkov i
promašio. - Čuva sveti Anto svoju imovinu, a i nas
uz nju, komentar je sivaških vjernika.

Tijekom 95/96. fra Ilija Puškarić, koji je bio
župnikom u vrijeme rata, uz pomoć Božju i ljudsku,
obnovio je dobar dio razrušenog na filijalnim
objektima i već pomenutoj kapelici na groblju
Komina te započeo radove na vanjskom uređenju
župne kuće u Sivši.

U ljeto 1997. dolazi do redovite smjene župnika
realizirane od strane uprave provincijala Bosne
Srebrene i za župnika u Sivši postavljen je fra
Mladen Jozić.

- 12. kolovoza ove godine fra Mladen se prvi put
obratio župljanima Sivše: "Službeno sam došao na
primopredaju župe Sivša i moji prvi dojmovi su
me jako ohrabрили jer sam vidio da ovdje živi čovjek.

duhovna djelatnost imali su prioritet. Trebalo je
"nahraniti čovjeka".

Duhovna hrana je već bila servirana na
Euharistijskom stolu i moralo se samo doći k njoj.
Materijalna hrana je prvo bila uskladištena po nim
magazinima svijeta. Trebalo ju je dopremiti "u naše
magazine". Ove poslove uglavnom su obavljali
svećenici i časne sestre tuzlanskog kraja.

Sav ovaj posao izuzetno je širokog opsega:
humanitarna pomoć, kulturna i izdavačka djelatnost,
šport, školstvo... Na vjerskom planu najviše se
radilo u sferi podjele Svetih sakramenata kao i
ostalih blagoslova. To je praktično davalo dodatnu
energiju i snagu da se ratne strahote prežive i stave
u drugi plan. Inače, moja sjećanja na Tuzlu i sve
one ljude sa kojima sam u ratu i nakon njega radio
još uvijek su svježa i duboko urezana da bi mi, sada
bilo jako teško izdvojiti pojedince. Radije se sjećam
i pred sobom vidim gotovo svaki dan, slike dobrih,
hrabrih i odlučnih Tuzlaka.

Kad god pomislim na njih, na Tuzlu, uvijek me
obilje takva toplina da se rata gotovo i ne sjećam.
Hvala svima, završi fra Mladen.

Dok ovo govorim,
preda mnom se
prostire jedna neo-
čekivana panorama za
koju bih rekao da i nije
vidjela rata. Ljudi su
vani oko kuća i na
kućama. Rade. Dakle,
život teče dalje, a
obnova traje.

Istog dana moj
prethodnik, župnik fra
Ilija, ukratko me
upoznao sa stanjem u
župi, a potom mi
pokazao objekte crkve

U župnoj kući radi, živi, sudbinu dijeli pet ujaka
i tri školske sestre franjevke, te se pitam nije li to
možda samostan? Po svim parametrima već davno
jest, zvanično nije, a kad je već bilo to što je bilo sa
Plehanom... zar Sivša nije logičan slijed...

Fra Kazimir Rehlicki, fra Juro Ljubičić, fra Franjo
Rehlicki, tri prosijeda ujaka kojima iznesoh tu
misao o samostanu rekoše:

- Sivša to jest, a i službeno bi trebalo skoro da
bude. "Interesantno. I općina Usora je općina sama
po sebi, a ostalo će doći prije ili kasnije", nametnula
se logična, zanimljiva koincidencija.

Fra Marko Antić je toga dana imao predavanje u
Osnovnoj školi "Fra Ivana Frane Jukića" te nije
popio s nama kavu koju nam je ljubazno poslužila

Crkva Uzvišenja Svetoga križa za vrijeme rata

sestra Amalija Kolobarić. Sestra Kristina Svalina
je zaslužna što cvijetna bašta i dvorište izgledaju
kao u bajci, a sestra Berhmana Čurić je zadužena
za rad sa najmlađim.

Svatko ima svoje zadaće i rješava ih na najbolji
način u župnoj kući župe Sivša, a svima u radu
pomaže pogled kroz prozor: - Na sve strane razlijeva
se pitomost usorskih krajolika, miluje oči, smiruje
dušu i budi želju za dobrotom. Fra Ivan Opačak mi
jednom reče: - Kada pogledam kroz prozor svoje
sobe, u meni sve pjeva.

Rat je prošao župom Sivša, ali u njoj i dalje sa
narodom žive i rade "sivaški ujac" u miru drveća
koje okružuje toranj crkve svetog Ante
Padovanskog u Sivši.

Ivica Budulica STRIKAN

CARITASOVA LJEKARNA U ŽUPI ŽABLJAK U USORI

Caritas je bio otvoren u dvorani za vjeronauk koja je dar pape Pavla VI, koji je financijski pomogao izgradnju ovih prostorija. Tu su bili smješteni lijekovi, roba i hrana. Caritas se osniva prvenstveno zbog izbjeglica. Roba je počela dolaziti iz Njemačke i Biskupijskoga caritasa. Pojavljuje se nestašica lijekova u cijeloj Bosni. Oči ljudi uprte su u Caritas.

Prvi lijekovi stižu od bratične preč. Bajića gđe. Ljilje Božić, koja je radila u katonalnoj bolnici Schwyz - Švicarska. Lijekovi su iz župe Žabljak najviše odlazili u bolnice Doboj i Tešanj. Mnogo je lijekova došlo preko Josefa Speer iz Augsburga. Lijekovi su stizali i iz Slavnskog Broda, iz centra za Obiteljski apostolat. Išlo se po lijekove u Šibenik, Split i Mostar. Na razvrstavanju lijekova radile su čitave ekipe liječnika, medicinskoga osoblja, osoba koje su željele pomoći drugima, volonteri itd. Pomagalo je osoblje iz ambulante, kao iz Tešanjke - Žabljak na čelu sa dr. Smajom, dr. Mijom i Janjom Grgić, 5-6 liječnika iz Teslića. Pomagala je med. sestra Anka Brnadić, Marija iz Teslića, Veronika Penava. Lijekovi su bili uglavnom njemački, talijanski i francuski. Na lijekove su pisana paralelna imena naših lijekova, radi lakšeg distribuiranja.

U početku 1992. godine svaki dan je podijeljeno 110 - 160 lijekova pacijentima. Muslimani su dizali oko 80% lijekova i svega što je stizalo u Caritas župe Žabljak. Teško je bilo za preč. Bajića dovoziti lijekove jer je pobolijevao: šećer, srce, a u zadnje vrijeme i nahlada ga je spopala. Jedini izlaz za Hrvate Usore je bio Novi Travnik, Bugojno, Kupres i Split. Veliki teret za svladavanje zimi bila su Kupreška

vrata. Sve je svladavao, dok ga nije 1993. godine zadesila smrt. Neko vrijeme župu vodi preč. Anto Burić, župnik iz Ularica.

Oko 20. prosinca 1994. godine župu preuzima vlč. Ivan Ravlić i polako organizira Caritas. Stupa u kontakt sa sveć. don Ginom Mussi iz la Madignane-Crema u Italiji, provincije Cremona. Od njih dobivam skoro svakih 3 mjeseca pomoć u hrani, odjeći, obući i lijekovima. Oni su uglavnom sponzori caritasove ljekame u Žabljaku, koja puno pridonosi za zdravstveno stanje ovoga naroda. Do Zavidovića, to je preko četrdesetak km, nema ljekame ove vrste. U osnivanju ove ljekarne puno je konzultiranjem pomogla dr. Ana Šimunović iz Zenice. G. vlč. Ravlić uputio je dopis na gops. Milu Aničića, koji je direktor Caritasa Bisk. Konf. BiH u Zagrebu. On je pomogao osnivanju caritasove ljekarne u Žabljaku. Smještena je u obiteljsku kuću Ivic Penave.

Ljekarna nosi naslov "Caritasova ljekarna Crema-Žabljak" sa međunarodnim znakom Caritasa, a počela je sa radom 28. 7. 1996. godine, blagoslovom i simboličnim presijecanjem vrpce. Svaki dan realizira

Među prvima osniva se Caritas u Usori u župi Žabljak. Osniva ga tadašnji župnik sada pok. preč. Anto Bajić. Caritas je osnovan 1991. godine na samome početku rata, kada su se ukazale velike potrebe za lijekovima, a kasnije i za hranom.

se od 80 do 140 recepata. Najviše pacijenata je Muslimana oko 90%. Lijekovi stižu najviše od sponzora iz Italije, Splita, od udruge "Mir i dobro" u čemu je doprinio i fra Leonardo Oreč. Kupuju se u "Farmakomercu" u Širokom Brijegu, iz Medugorja, iz Zenice itd. Za sada ljekarna dobro posluje i puno znači za ovaj narod. Radno vrijeme joj je svaki dan od 8 do 12 sati, u hitnim slučajevima se otvara u svako doba. Lijekovi se uglavnom izdaju na recept.

Vlč. Ivan Ravlić

SASTANAK VJERSKIH SLUŽBENIKA U DOBOJU

Dana, 3. studenog 1997. godine održan je sastanak vjerskih službenika triju konfesija. Sastanak je održan u zgradi danskoga SFOR-a u Doboju, u Srpskoj Republici. SFOR se smjestio na ušću Usore u Bosnu čim se prede most u Doboju na lijevoj strani, gdje je prije bio motel. S katoličke strane sastanku su bili nazočni: gosp. Petar Tunjić župnik i dekan u Tesliću, vlč. Ivan Ravlić župnik u Žabljaku i fra Mladen Jozić, župnik u Sivši. Sa strane muslimana: gosp. Hilmo Perčo, imam iz Tešnja te Besim Bedaković imam Harmon Džamije Tešanj i predsjednik Ilmije Tešanj (udruženje imama). Sa pravoslavne strane: sveštenik iz Streževca gosp. Ratko Vračević i sveštenik iz Dobojia gosp. Stojan Jovanović koji je od 1994. u Doboju. Sve je prisutne pozdravio komandant danskoga bataljona Jens Mene koji je ukazao na sve ono što je ovaj bataljun učinio za ovaj narod. Dao je pomoć u hrani, odjeći, obući, pomagali su izgradnju itd. Naglasio je da trebamo sve učiniti da se pomogne izgradnji i boljitku ovome narodu. U vođenju sastanka riječ je preuzeo gl. organizator armijski kapelan u SFOR-u gosp. F. Burgdorf, Danac. Vjerski službenici iznijeli su svoje mišljenje o svemu što ih je zanimalo, a bilo je toga dosta. Ovaj sastanak može se tretirati kao povijesni jer od 1990.

nisu se nikako na ovome terenu sastajali vjerski službenici ove tri konfesije. Bilo je pokušaja, ali sastanak se nikada nije realizirao.

Ukazala se želja da vjerski službenici imaju

entitet bilo "probijanje leda" i znak narodima da situacija ide na bolje. Vjerojatno bi ovo bio podstrek da se i entiteti mogu više približavati. S druge strane, izražen je strah kod vjerskih službenika, da ne mogu puno učiniti, iz opreza da ih sam njihov narod ne bi krivo shvatio, pa im zamjerio. U svemu treba biti pažljiv i odmjeran.

Razgovaralo se i o sređivanju papira i dokumenata građana koji su bili zaposleni u drugom entitetu, a dokumenti im ostali ili su uništeni.

Sljedeći sastanak je bio zakazan za 3. 12. 1997. godine u 10 sati. Odzvali su se samo katolički svećenici, vjerojatno zato što su oni najzainteresiraniji budući im je velik dio naroda na "druvoj strani". Došli su vlč. Ivan Ravlić i preč. Josip Kudić, službeni dobojski župnik, koji sada živi na terenu župe Žabljak. Dogovorili smo sljedeći sastanak o kojem ćemo obavijestiti ostale

vjerske službenike, za 20. siječnja 1998. godine na istom mjestu.

Poslije sastanka 3. 12. obišli smo kontejner-kapelu gdje dobojski župnik svojim župljanima u Makljenovcu, koji je njegova župa, ima nedjeljom sv. misu. 20. siječanj nije daleko. Očekujemo nove pomake i otvorenije suradnike ka normalizaciji života.

Vlč. Ivan Ravlić

BLEIBURG IZ PERSPEKTIVE JEDNOG TUZLAKA

Piše: FERDO PUDELKO

(Nastavak iz prošlog broja)

Jedna od težih bestijalnosti bio je masakr oko desetak domobrana pripadnika slavne jedinice Gorskog drugara iz Bjelovarsko-Virovitičkog kraja. Bolovali su od dizenterije. Kao takvi, odabrani su za čišćenje septičke jame i da izmet odvezu u buretu na vrtlariju koja je bila uz logor. Kada su završili posao, umjesto da ih odvedu na kupanje i dezinfekciju, odveli su ih u vapnaru gdje su ih strijeljali i pobacali u jamu za vapno, kako ne bi zarazili dizenterijom ostale zarobljenike. Takvo divljaštvo, zvjerstvo i nečovječnost moglo se je roditi u glavama okrutnih i krvoločnih ljudi, na brzinu, poučeni idejom komunizma i bezboštva u čije ime su ubijali, a, u biti, od rođenja zadojeni srpsko-četničkom nacionalnom mržnjom. Komandu logora u Bjelovaru sačinjavali su Srbi - oficiri iz Podravske Slatine i Grubišnog polja. Poslije rata procijenjeno je da su stražari na putu od Zagreba do Bjelovara, u toj skupini od 3.500 zarobljenika, likvidirali jednu trećinu i to najviše u noći pred Čazmom. U Bjelovaru smo ostali punih 10 dana, a onda je došla komisija iz Zagreba, isljednici i povjerenici OZN-e koji su nas saslušavali na krugu logora i izdvajali jedne za otpust iz logora, a druge za rad u rudnike Bor, Trepča i Aleksinac. Kriterij za otpust iz logora ili za upućivanje u vojnu jedinicu bila je starosna dob. Svi mladi, rođeni ispod 1925. godine bili su otpušteni, 1925. godište je išlo u vojne jedinice, a ostali na rad u rudnike Srbije. Tako sam ja iz logora krenuo u skupini otpuštenika "daka" koji su pretežito bili 1926. i 1927. godište. Osječani, Zemunci, Brođani, Sarajlije, Mostarci, Tuzlaci, Vinkovčani i Brčaci krenuli su vlakom za Orahovicu, a od Orahovice, uskotračnom "Gutmanovom" željeznicom do Osijeka.

U Osijeku na željezničkom kolodvoru ponovno nas je prihvatila neka stražarska jedinica sa oficirima Srbijancima i smjestila u veliko željezničko skladište na kolodvoru u Gornjem gradu. Oni su vjerojatno stigli iz Srbije prihvatiti zarobljenike koji su bili određeni na rad u srpskim rudnicima Srbije pa su i nas htjeli povesti. Zahvaljujući majkama i rodbini osječkih đaka koje su ih dočekali na kolodvoru, jedan partizanski oficir Osječanin pozvao je povjerenike OZN-e, koji su došli u skladište. Nakon ponovnog saslušanja, pustili su nas da produžimo put kućama jer smo ispunjali kriterije otpuštanja iz zarobljeništa.

U Slavanskom Brodu smo morali skelom preći preko Save na bosansku stranu jer su svi mostovi bili porušeni. Skela nije mogla primiti veliki broj putnika pa smo se razbili u više skupina opet po gradovima. Sarajlije

su prešli prvi zatim smo prešli mi Tuzlaci, Mostarci i Travničani. Našu skupinu, po silasku sa skele stražari OZN-e iz Bosanskog Broda vezali su žicom po trojicu i sproveli u logor na periferiju Bosanskog Broda. Tu smo se opet zajednički našli. Žestoko su nas tukli, govoreći da smo izdali Bosnu i Hercegovinu i partizane. Nas Tuzlake su tukli govoreći zašto nismo otišli u partizane 1943. kad je Tuzla prvi put "oslobodena". Ništa bolje nisu prošli ni ostali.

Dva-tri dana su nas vodili na Savu, gdje smo kukama izvlačili leševe koje su ribari čamcima iz korita Save privlačili uz obalu. Stari raspadajući leševi su bili logoraši iz Jasenovca i Stare Gradiške, a novi svježi leševi su bili zarobljenici domobrani i ustaše iz zarobljeničkih logora uz Savu. Jednog dana smo izvukli dva domobrankska časnika vezana žicom, ustrijeljena u potiljak. Leševe smo stavljali u stare deke i u nekakve na brzinu skovane sanduke. Mobilizirani seljaci iz okolnih sela su s kolima prevozili leševe do dvorišta jedne škole gdje su liječnici i komisija vršili identifikaciju. Znam da su nam seljaci govorili da domobrane zakopamo tu uz obalu jer ih u školi ne identifikiraju već ih voze u neku jamu s vapnom.

Kad su nas vodili vezane na posao da nebi pobjegli, sreo sam sestru Matildu koja je iz Zagreba krenula kući u Tuzlu. Baš je prešla Savu skelom i pješke išla do željezničkog kolodvora. Isto tako na tom radu prepoznao me je partizanski oficir neki Hasan Žabić iz Moluha kraj Tuzle koji je prije ata radio s mojim ocem na kolskoj vagi za prodaju ugljena u Kreki. On me je odveo u OZN-u gdje su me saslušali i nakon toga sve nas đake, koji nisu bili bolesni od dizenterije sproveli do željezničkog kolodvora u Sjekovcu, ukrcali u vlak i pustili kući.

Na kolodvoru u Derventi ušli su u vlak stražari i sve nas istjerali i odveli u dvorište OZN-e. Tu smo zatekli Sarajlije "Đake" koji su prvi prešli na skeli u Bordu. Dobili smo večeru i prenočili smo u jednoj magazi s željeznim vratima i bez prozora. To je bio pomoćni zatvor OZN-e. Saslušanje je trajalo dva tri dana. Ostali smo bez nekoliko drugova, a od Tuzlaka je izdvojen Opačak koji se nikad nije vratio iz Manjačce kamo je odveden. Saslušanja su sprovodili oficiri OZN-e naizmjenično i na njihov mig stražari su nas šamarali i udarali nogama. Padao sam od udaraca na pod i sav sam bio obliven krvlju. Udarci su dolazili kad su postavili pitanje: "Da li si se zakleo pred Pavelićem na križu,

nožu i bombi". Naravno da je slijedio odgovor "Ne", a zatim su pljuštali udarci. Naša peta satnija svečano je prisegla na Markovom trgu početkom 1945. godine, a kada su ostale satnije (prva do četvrte) to nisam znao jer sam zakasnio u školu.

Ipak su nas pustili na slobodu bez sprovođenja do željezničkog kolodvora. Htjeli su vidjeti hoćemo li napustiti Derventu pješice cestom ili vlakom. Pretpostavili smo:

Spomenik Bleiburškim žrtvama... (izradio, konstruirao Petar Miloš)

ako krenemo pješice za Doboj (vlakovi su neredovito išli) da će nas izvan grada likvidirati pod izgovorom kako smo pokušali bježati. Zato je jedan Sarajlija, veliki šalivdžija, odmah preuzeo organizaciju, formirao kolonu pa smo u redu svi otišli do željezničkog kolodvora i vlakom napustili Derventu.

U Doboju smo se rastali sa Sarajlijama, Mostarcima i Travničanima te krenuli za Tuzlu. Knjiga je pala na dva slova. Od dvadesetak, koliko nas je bilo u Zagrebu sada je ostalo pet-šest. Slavko Jurida, Mirko Babić, Morić, Čović, Zonić i ja. Stigli smo u Tuzlu i svatko je otišao svojoj kući.

Sutra po mom dolasku u Kreku došao je kurir OZN-e po mene i sestru i odveo nas u Tuzlu. Po saslušanju, zahvaljujući Marti Škrobić koja je bila prisutna u OZN-i, sestru su pustili kući, a mene su ostavili i odveli u logor na putu iz Tuzle u Kreku (naselje Lager).

Logor u Tuzli bio je u rudarskom naselju "Lager". To je bio stari logor GESTAPO-a kojeg su 1941. izgradili Njemci. Kad me je oficir OZN-e, Miro Herljević, odveo u logor, bile su četiri skupine logoraša:

Zarobljenici, srbijanski četnici, zarobljeni oko Tuzle u siječnju 1945. godine i smješteni u dvije drvene barake gdje su bili trokatni kreveti.

Zarobljenici-muslimani, zeleni kadar, zarobljeni u selima oko Tuzle i smješteni na tavanima svih baraka.

nastavak na sljedećoj stranici >

← nastavak sa prethodne strane

Zarobljeni domobrani, uglavnom seljaci iz hrvatskih sela oko Tuzle, smješteni u privremeno pokrivenim prostorima između baraka.

Četvrta grupacija su bili politički zatvorenici svih nacija, smješteni u baraku zajedno sa ženama gdje je radila logorska ambulanta.

Komanda logora je bila smještena u zidanoj zgradi gdje je bila logorska kuhinja. Mene je osobno Miro Herljević smjestio među zatvorenike, jer, da me je smjestio u domobranski zarobljenički logor, morali bi me otpustiti po kriteriju lipanjske amnestije. Svi smo odlazili na rad u Tuzlansku industriju. Četnici su odlazili na poljoprivredno imanje, a domobrani u ciglanu u Slavinoviće. Zeleni kadar je išao u rudnik Moluhe, a zatvorenici i žene su išli u Solanu u Kreku. Radio sam na prijevozu soli od kotla-tave do sušare. Na tom radnom mjestu morao si biti liječnički pregledan i svakog jutra sam se kupao u radničkoj kupaonici prije oblačenja bijelih hlača i bijele košulje. Posao je bio naporan, a radilo se je u atmosferi kao u sauni. Iskuhana sol iz tave kao i rasprostrta sol u sušari se je isparavala, a ventilacija je bila vrlo loša, tako da se je teško izdržavalo šest sati rada. Plašio sam se upale pluća. Ipak volio sam više raditi na kotlovima jer tu nije bilo stražara, nego na utovaru vreća u vagonu ili kamionu ili na krpanju vreća sa ženama gdje su stražari sa kožnim korbama "utjerali produktivnost". Redoviti radnici donosili su vijesti iz grada i okolice. Jedan Husinjanin, Pejo Tomić, donosio je od svojih od kuće ručak u kantići tako da sam se održao u kondiciji za rad, za razliku od mnogih drugih koji su iscrpljeni morali napustiti posao na kotlu.

Od redovitih radnika doznali smo da na Ozrenu i Majevici još vode borbu sa odmetlim četnicima, a da na Odžaku u Posavini borba s ustašama. Te vijesti su nas obeshrabrile za skoriji izlazak iz logora. Pogotovo jer su svaki dan dolazili u našu skupinu novi zatvorenici uglavnom trgovci, ugostitelji, zanatlije koji nisu bili u partizanima pa su optuženi da su šverceri, ratni profiteri i "reakcija".

Često, skoro svakog dana, dolazili su oficiri OZN-e, Miro Herljević, Mijo Kerošević Guja, Muharem Fizović Fisko i saslušavali zarobljenike. Nas je saslušavao Rizo Selmanagić. Poslije saslušavanja su Momo Babić, Nalić - Švab i neki mostarac Milović u kožnim kaputima odvodili pojedince u nepoznatu pravcu koji se nikad nisu vratili u logor. Kad sam izašao iz logora doznao sam da je stratište bilo u bivšim domobranskim tranšejima na Kužiću iznad Kreke. U našoj grupaciji bio je i Karlo Udović koji je u Zagrebu bio učitelj plesa. On je organizirao mali orkestar od zarobljenih i u zgradi komande redovito, poslije saslušavanja, održavao plesnu školu za navedene oficire OZN-e i njihove pomoćnike. Partnerice su bile žene zatvorenice, uglavnom Krećanke, Učika i Beba Hoge, Ankica Franjić, Ankica Vikić. Zato su one nešto ranije puštene iz logora.

Mene su iz logora pustili 30. kolovoza 1945. godine kada je data takozvana amnestija Vlade DFI, odnosno kada su pod pritiskom međunarodne javnosti morale izvršiti zaključke Postadamske konferencije da raspuste političke logore, a da organiziraju čiste zarobljeničke logore pod nadzorom Međunarodnog crvenog križa. Po dolasku kući, sklonio sam se u Živinice gdje sam se zaposlio i tako bio izvan prisilne.

Gimnaziju - VII razred - nastavio sam u jesen 1946. godine umjesto odlaska u vojsku. U VII-b razredu zajedno smo bili Emil Lesjak, Duško

Pavlič, Mirko Barbić, Hasan Zonić i ja, sve sami logoraši, tako da su nas SKOJ-evci promatrali kao žestoku "reakciju". Vječno smo bili pod prisilom na izgled naivnih kolega SKOJ-evaca, kao što su Vezuf Tinić, Predrag Mitrović i Darinka Galić, koji su naša ponašanja prenosili lukavim, podmuklim, lažljivim, neiskusnim i zlobnim kolegama Galibu Omerbašiću, Ibri Šehiću i Ljiljani Kreco SKOJ-evcima koji su imali zadnje misli. Mi smo bili od njih razumniji, sposobniji, bistriji, savjesniji u učenju, pronicljiviji i razboritiji, a uz to su nas resile sve vrline prijateljstva, nesebičnosti i poštenja. To se je sviđalo ostalim kolegama koji nisu bili SKOJ-evci pa, uz razvijen instinkt samoodržanja, okupljali smo se u razne "kružoke" za izučavanje pojedinih predmeta, odlazili zajednički u kino i redovito se nalazili na večernjoj šetnji na korzou. Brojčano nas je bilo više pa smo, u svakom pogledu, parirali njihovoj pokvarenosti. Sjeti se samo zlobnog isključenja Emila, Duška i mene iz učešća na sletu za dan Mladosti uz obrazloženje kretena Meše da smo "reakcija" a pustili su nas da vjerzamo do zadnjega dana. Pucali su od bijesa kada smo vas posjetili na Banjici u Beogradu sa septom trešanja.

Tako je prolazilo svo vrijeme do 1990. godine. Sukobljavao sam se sa raznim Vezufima, Predrazima, Ljiljama i uvijek sam, sa visokom profesionalnošću u radu, znanjem i poštenjem savladao sve njihove lukave zamke i podvale. Nikada od vremena studija pa preko fakulteta do elektro-privrede, nisam podlegao ponudama za ulazak u kompartiju. To me je koštalo svih raznih smjenjivanja sa stručnih položaja pa konačno i oduzimanja titule docenta na Rudarskom fakultetu u Tuzli. U stvari, za svih 45 godina od 1945. do 1990. godine bio sam građanin drugog reda.

Kraj

HRVATSKOM GLASNIKU - TUZLA

Dragi i dobri ljudi!

Božić - Rođenje Kristovo je dan najvećega darivanja što ga je Svevišnji Bog poklonio ljudima koji su vjekovima iščekivali Spasitelja.

Budimo i mi ljudi dar jedni drugima i to će biti Božić's najvećim i najljepšim slavljem, jer će naša ljubav biti darovana mnogima koji nas trebaju. Dok ćemo u zanosu veličajnog misnog slavlja slaviti polnočnu i doživljavati radosne susrete Božićnih dana, poslušajmo kako kuca srce čovjeka do nas i kako i on udiše božanski zrak milosnog spasenja.

Isuse Novorođeni, svi od Tebe očekujemo dar Tvoje ljubavi i Tvoje mira.

Stoga Čestit Božić i Nova godina 1998. Uredništvu Hrvatskoga Glasnika, fra Petru Matanoviću i Juraju

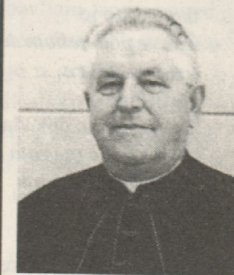
Novoselu, na dobrobit svim čitateljima i svim ljudima dobre volje Bosne i Hercegovine, a onda i ljudima od istoka sunčanoga do zapada, neka se čuje božićna pjesma: "Svim na zemlji mir veselje...!"

S radosnim i prijateljskim osjećajima sve Vas pozdravlja, mons.

Lovro Cindori, Župnik marijabistrički

Monsinjoru Lovri Cindoriju uz Božićne blagdane

Božić i Nova godina su prilike kada se svi ljudi na svijetu sjećaju svojih dobročinitelja, dragih ljudi.

Hrvatski Glasnik ima, u Hrvatskoj, u poznatom prošteništu naše Gospe, u Mariji Bistrici, prijatelja i dobrotvora. Gospodin Lovro Cindori slavi u ovoj godini 25. obljetnicu na službi župnika i upravitelja svetišta u Mariji Bistrici.

Osim toga, on slavi trideset šest godina svećeničkog poziva.

Veliki su to jubileji i u takvim prigodama ne treba pričati druge priče. Takvi ljudi zaslužuju posebno mjesto u kronikama i povjesnicama naroda koji imaju sreću radati takve sinove.

Svjestan činjenice da u gospodinu Cindoriju ima prijatelja, Hrvatski Glasnik zahvaljuje Gospodinu Bogu što nam je pružio priliku za ovakvo prijateljstvo.

Župa sv. Petra i Pavla, Franjevački samostan i druge hrvatske institucije bile bi počašćene ugostiti gospodina Cindorija u našem gradu, kada mu obveze dozvole.

Članovi našeg Crkvenog zbora s radošću su primili vijest da bi moglo doći do njihovog nastupa na otvaranju Prošteništa na Bijelu nedjelju 1998. godine.

Bez obzira hoće li se posjet realizirati Zbor se osjeća počašćen i zahvalan!

U znaku iskrenog prijateljstva i ljubavi koja uvezuje Crkvu i narod u BiH i Hrvatskoj, čestit Božić i Novu godinu 1998. želi Vam redakcija

Hrvatskog Glasnika

JEZIČNI SAVJETI

DOBRO VEČE - DOBRA VEČER

Iz javnih nas glasila naši poznati spikeri i govornici uljudno pozdravljaju svaku večer. No ne uvijek i ne svi na isti način. Čut ćemo tako, pozdrave: dobra večer, dobro veče ili dobar večer. Koji je pozdrav pravilan i je li uopće potrebno mučiti se pitanjem - što je pravilno? Jest. Potrebno je. Jer, književni je jezik onaj koji je normiran, a ako je neki jezik takav da u njemu nemamo pravila na koja se možemo pozvati ili ako su ona nejasna, onda ga ne možemo zvati književnim. U Anićevu "Rječniku hrvatskoga jezika" uz večer stoji oznaka da je sklon dopustiti oba roda uz tu imenicu, pogotovo zato što je poznati naš pjesnik Matoš nazvao svoju pjesmu "Jesenje veče". Hoćemo li, dakle, dopustiti ova dva roda ili ne? Pri pregledu novijih gramatika najjednostavnije i najjasnije objašnjenje nalazimo u gramatici kojoj su autori Brabec, Hraste i Živković. Tamo je večer svrstana u odjel imenica ženskoga roda. Stoji također napomena da ta imenica u množini zamjenjuje i veče srednjega roda, koja nema množine. Budući da je tako, to jest da večer ženskoga roda ima oba broja te mora priskočiti upomoć imenici srednjega roda kada

se radi o množini i budući da je namjera jezikoslovlja da stvari pojednostavljuje a ne usložnjuje, onda je jedino logično prihvatiti imenicu večer u ženskome rodu. Ako su neki naši pisci i pisali tu imenicu u srednjem rodu to je već licentia poetica, no to nije gramatičko pravilo. Još je jedan razlog taj što sintagmu dobra večer (ž. rod) upotrebljava veći dio štokavaca i svi čakavci, a samo se u kajkavaca može večer naći u muškome rodu. Zato je opravdano imenicu večer upotrebljavati u ženskome rodu i pozdravljati samo: Dobra večer! (J. P.)

IMENA I PREZIMENA

I za muška i za ženska imena i prezimena vrijedi zajedničko pravilo da se prvo piše ime pa prezime, npr.: Cvijeta Zuzorić, Ivan Gundulić, Tin Ujević. Iznimka se čini samo onda kada je zbog abecednoga reda potrebno prvo navesti prezime, ali se na taj neuobičajeni red riječi onda upozorava zarezom iza prezimena, npr.: Gundulić, Ivan; Zuzorić, Cvijeta; Ujević, Tin.

Dvostruka imena, prezimena ili dodani nadimci muških osoba pišu se bez spojnice (crstice), npr.: Antun Branko Šimić, Ivan Kukuljević Sakcinski, Marin Držić Vidra, a ženska dvostruka prezimena povezuju se spojnicom, npr.: Ivana Brlić-Mažuranić, Ruža Pospis-Baldani. Također je uobičajeno da se samo muška imena bilježe inicijalima, a ženska se ispisuju u cijelosti: I. Gundulić, Cvijeta Zuzorić.

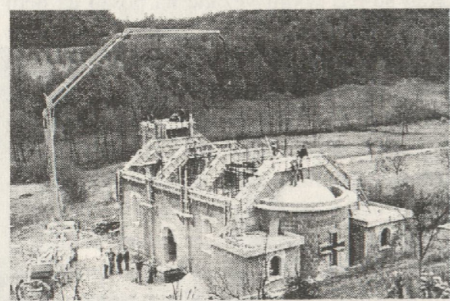
U rečenici se sklanjaju svi dijelovi kojima se imanju muške osobe, tj. imena i prezimena: djela Ivana Gundulića, knjiga o Hanibalu Luciću, te također dvostruka imena, prezimena i pridodani nadimci: pjesme Antuna Branka Šimića, poetika Dživa Bunića Vučića, referat o Andriji Kačiću Miošiću, Ujotnička pisma Marina Držića Vidre.

Ženska se imena sklanjaju, ali prezimena ostaju nepromijenjena, npr. djela posvećena Cvijeti Zuzorić, pripovijetke Ivane Brlić-Mažuranić. Ženska prezimena koja završavaju na -a (Keso*v*ija, Čale*t*a) sklanjaju se kao i sve imenice ženskoga roda na -a, npr.: nastup Tereze Keso*v*ije, muzikalnost Vike Čale*t*e.

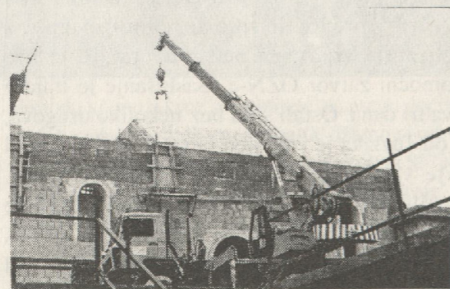
(A. D.)

Svim ljudima dobre volje sretno i blagoslovljeno Božićno i novogodišnje blagdane, a posebna zahvalnost poduzeću "Gradnja" iz Srebrenika i "Siporexu" iz Tuzle. Laxivamo Božićni blagoslov na sve one koji svojim molitvama i djelovanjem podupiru gradnju naše župne crkve.
Vlč. Marko Lacić župnik iz Dragunje

"Gradnja" Srebrenik ugrađuje beton...

Siporex postavlja stropne ploče...

Sretan Božić i Novu godinu želi vam

Š FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA

Na izmaku smo godine u kojoj se navršilo osamdeset ljeta od rođenja Maka Dizdara. U Zemlji o kojoj je pjesnik zapisao Zapis upriličeno je mnogo proslava u toj prigodi. Sve su "naše" proslave ovih godina nabijene tužnim nabojem pokazivanja i dokazivanja nekome nečega. Oni koji slave nisu iskreni i to se osjeti, jer u istini nema naglašavanja i "nazor" traženja poruke.

U Bosni jedan narod slavi obljetnice svoga pjesnika, drugi njihovoga, treći slavi sve što Bosna ima i proglašava to svojim, a što je najbudrije, tko bi mogao znati!?

Pjesniku treba čestitati rođendan. Svatko u Bosni treba čestitati rođendan bosanskom pjesniku pa ma kojem on narodu pripadao. Nije vrijeme za velike proslave, pustimo one koji se na različite načine osvješćuju čitav život i čitavu povijest. Čovjek bi vrlo rano morao biti svjestan vlastitoga identiteta, a tada je lakše i njemu i onima koji s njim komuniciraju.

"Ne rekoh li ti već jednom da o meni ne znaš ništa"

Ovaj stih je polazište koje ne smije zaustaviti dobromamjerne čestitice. U strahu da će proći godina obljetnice, a da se Hrvatski glasnik neće oglasiti Maku, dočekali smo vrijeme koje je svečano i prigodno.

Kako si

Nježan i krhak

A treba da živiš

Treba da živiš med ljudima a riječi nemaš

Treba da živiš med vucima a zuba nemaš

A kako ćeš tek razlikovati čovjeka i vuka

vuka i čovjeka

Mak Dizdar, nije jedan u nizu odkamenjenih Bosanaca i on je, naravno, bosanski pisac pa tek onda bošnjački. Nije Mak ni "istaknuti hrvatski pjesnik" u onom značenju u kojem se to naglašava. On jest bosansko-hrvatski pjesnik, ali u onom smislu u kojem je i Andrić, Šop ili možda Samokovlija dio i bošnjačke kulture. To se, ma kako neuvjerljivo zvučalo i bilo teško shvatljivo nekome sa strane, samo tako treba i može promatrati. Nije to teško prihvatiti i razumjeti onima koji hoće, pogotovo onima kojih se to tiče. A to je baš tako!

Al riječ ako rekneš

Neka bude teška kao svaka istina

Neka bude rečena za čovjeka.

Ovu istinu o Pjesniku treba reći jer je Makovo Bosanstvo iz vremena prije nacionalnoga, a njegovo hrvatstvo je samo utoliko ukoliko je ono prepoznatljivo kao bosansko. To je suprasegmentalno promatranje i to samo tako i može.

Kakva su to rođendanska slavlja u kojima se ispričavamo i objašnjavamo zašto se pridružujemo čestitarima? U ovakvim prilikama treba pjevati i recitirati. Je li bosanonostalgija poželjeti da se u zboru (choros) izgovori pjesma Zapis o zemlji? Ne koralno, jednoglasno, nego u višeglasju! Ima li takav orkestar, spreman da uskladi tonove koji u prirodi i ne postoje, ili ćemo od J. Mursina pozajmiti polifon.

"Zamara me dužina čekanja..." Stoji kao motto u Kamenom spavaču.

Tu se nema što tumačiti. Andrićevi stihovi kao nagovještaj onoga što slijedi, potvrda su ovog na brzini i u pogrešnoj prilici, pogrešnom dobu i podneblju, objašnjavanog srodstva.

Neka je ova djedovska kuća

Vazda i širom

Otvorena

Nekoliko puta naglašava pjesnik kojemu je jasno tko je i što je.

Za sve pod nehom dobre ljude

I za sve dobre

Bošnjane.

To važi samo dok vlada dobro, zajedništvo, ali:

A ako li tko ta vrata kreposti

U sebeljublju svom

Nenadno

Zatvori.

Tada Mak Dizdar odustaje. Tada proklinje i, nigdje one otvorenosti i radosti susreta, nigdje dobrote i gostoprimitva:

Ali hiža djedovska

Bez milog gosta i dosta

Hiža moja ni hiža tvoja

Nit hiža djedovska više nije.

U toj bosanskoj kući u Milama, u srcu Bosne, u čitavoj Bosni, danas nije kao što pjesnik hoće. U Bosni je kako drugi hoće. Bosna je zaboravila svoj glas i ton. Ona se "ufatila u čudu"!

Pjesnik kaže:

Pitamo mudrace nesigurne o tome šta sutra biće

Zovemo tako između oblaka na sve strane svoje

pravo

biće (...)

Tražimo vrijeme a ono za nas kao da i ne zna.

Vrijeme što ni sebe ne primjećuje u grotu bezdna.

Pjesma se zove SUOČENJE. Ovo vrijeme nije vrijeme suočavanja. Takvo vrijeme tek slijedi. Doći će vrijeme blagog naroda, kaže jedan drugi bosanski hrvatski pisac. (Koroman).

Treba znati osluškiivati pjesnike. Prigode su prilika da se vratimo porukama koje iščitavamo u riječima ovih Božjih ugodnika i prenositelja Božje riječi

Oni idu zemljom i njihove oči

velike i nijeme rastu pored stvari. (Šimić)

Ako se ne vratimo svojim, bosanskim pjesnicima, koga ćemo slušati? Tko nas može bolje razumjeti od njih? Razumjeti, Bogu predstaviti i preporučiti. Kolika je bila naša radost kada je hrvatski jezik i službeno proglašen ravnopravnim latinskom u našem obraćanju Bogu, a još veća kada smo dobili svoga prvog sveca!

Riječ je moćno sredstvo. Njezin je značaj potertan u Knjizi postanka, kada se sam Bog pojavljuje kao Riječ. U toj polisemiji treba tražiti i uočiti moć riječi.

Tko može očekivati od izgubljenog naroda da traži spas u poeziji?

"Kad sastati se nikad nećemo sa nade svoje svojim gradom", kaže pjesnik u Suočanju sa teškom spoznajom. Samo "zvono tišine" može odjeknuti do zvijezda i do neba. Čovjek je stravično sam. U toj praznini u kojoj se riječi obezvrijeđuju ostaje samo MOLITVA.

Molitvu jednu

jinu znam

U ovome svijetu

Beskrušnom

Molitvu jednu

Jedinu imam

Molitvu o kruhu

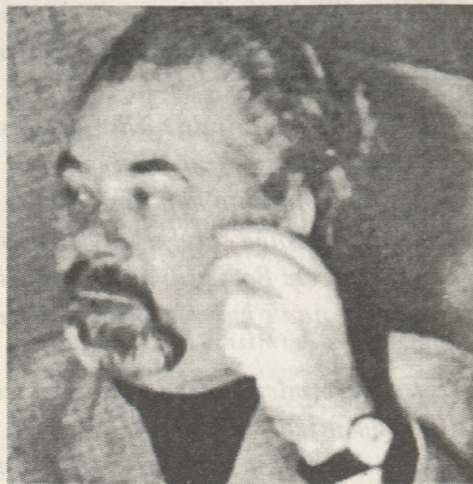
Inosušnom

Očenaš što se oduvijek u Bosni molio (i bogumili su ga molili, naravno) određuje onu mudrost koja nam je ponudena kao komunikacija s Ocem. Pjesniku je jasno značenje kruha i on ga apostrofira. Sve drugo manje je bitno.

"Sa sobom ništa ja ništi ne ponesoh

Pusto iz mene sve blago osta".

Marica Petrović

Vječnost je nada i jedina Riječ može biti njezin stanovnik.

Neka barem ovo slovo

hudu povijest okameni!

Koliko Zapisu treba napisati o Zemlji da bi povjerovali priči o nama. Nama koji jesmo i koji se i sami nikako ne umijemo odrediti po sebi.

Oprostite zato slovu

koje će se skameniti.

Čovjek se "skameni" kad je jako neprijatno iznenađen, uplašen, kada je konsterniran. U nas u Bosni čitava je povijest skamenjena. U kamenu je upisana:

Na kamenu tvrdom o tom slovu pišu,

Od stoljeća sedmog tu Hrvati dišu.

Naše, bosanske žene obilaze te kamene spomenike, stružu kamen i nose ga pobožno, vjerujući da sastrugani prah liječi od raznih bolesti. Mak Dizdar je vidio, znao i razumio te žene i njihovu čudnu vjeru. To je i njegova vjera, vjera njegovih i naših otaca. Šta bismo pronašli kada bismo pretakali kap po kap naše krvi? Što bi rekao Pjesnik na ove odvojene proslave? On koji je pisao

Masline kažem treba saditi

Masline treba saditi

Svuda

Nije Mak pjesnik za ovo vrijeme i ove ljude. Poput Krista, istjerao bi farizeje i, rezigniran zbog krivog shvaćanja poruke, zavapio:

Ni život ni smrt ne pripada meni

Ja sam tek onaj koji je u sjeni

Onog što u vremenu se

Ovremeni

Ima dvadeset i šest godina od kako je Mak Dizdar napustio ovaj svijet. U svom imenu on je baštiniio jednu arapsko-tursko-perzijsko-bosansko-hrvatsku kulturu. Mehmedalija (u značenju slavljeno, uzvišeni, otmjeni, arapsko-turska kombinacija) Mak (naša riječ, crveni, nježni cvijet, uočljivo izdvojen u mnoštvu kojim je okružen), Dizdar (perzijska riječ u značenju zapovjednik grada). Ta simbolika koja se ne da izbjeći u njegovu slučaju možda mu se i ne bi sviđjela? A što bi se u njemu danas, uopće, ovdje moglo sviđjeti? Kada bih ga htjela poslušati i ugoditi mu, znala bih što mi je činiti:

Šutjela bih kao kamen

ali kamen jedna nisam.

Možda bismo skruženi šutnjom i pognute glave u godini njegova rođenja, na pjesnikovu grobu izgledali autentičnije, negoli na priredbama koje su, uglavnom, predstavljale romantičarsko-nacionalni kič. Ovi što su mu priredili proslave nisu ga poznavali. Niti on njih!

Marica Petrović

PROSLAVA BOŽIĆA U HRVATSKOM ZAGORJU

Poznato je da malo Zagorje ima veliko srce i dobre običaje. Ljudi ovog podneblja, između gora Ivančice i Medvednice, mjesta Zaprešića, Novog Marofa i sv. Ivana Zeline, žive većinom na vlastitom "gruntu u vlastitoj hiži". To već davno nije znak bogatstva i lakog življenja. Svakdenji kruhek zaraduje se i kupuje. Krušna peć i sve ono mirisavo što je iz vruće peći izlazilo prije par desetaka godina, danas je tek atrakcija seoskog turizma, koji nikako da zaživi na ovim prostorima. Ovako, u modernoj Hrvatskoj, polako zamire njezino izvorno, prirodno i socijalno obilježje jednog kraja u kojem su navade, običaji, regule i tradicija vjekovima igrale važnu ulogu gajenja obiteljske, vjerske i nacionalne svijesti.

U tim relacijama je priprava, sama proslava i čitavo vrijeme praznikovanja po crkvenom kalendaru, što se tiče Božića, možda najdulje ukorijenjeno u svijesti žitelja zagorskog kraja. To je povod, motiv i razlog nastavljanja božićnih običaja u gotovo svakoj obitelji. Uostalom, Božić je kozmički događaj, svjetski fenomen i svecivilizacijski fenomen koji nikako ne može proći bez uključenja zagorske pobožne duše. A tih je duša uvijek bilo, u dobro i loše vrijeme, u svim režimima i uvjetima življenja. Jer Zagorec je uvijek bio i ostao veliko dijete koje treba i ima Oca i Majku, dijete koje moli i zahvaljuje, igra se, svađa i prkosi. Tu je možda temelj vjerničke odanosti, pobožnjačkih običaja, hodočašća i građenja kapelica, crkava, te postavljanja raspela na svim putevima i stazama. To pouzdanje i vjera da Bog određuje, vodi i obilježava naš život, iskazuje se dakle posebice u božićno vrijeme. I to kod svih uzrasta.

Božić se i danas priprema - živi. Adventsko vrijeme stoga i nije samo iščekivanje nego i pojačan rad na duhovnoj "inventuri", nabavci svega potrebnog za dostojno slavljenje obiteljskog blagdana, blagdana zajedništva, mira i radosti - Božića. Ponajprije, stavlja se pšenica u kljalište da poraste i uz mahovinu uljepša prostor ispod bora tj. božićne jelke. To se radi na blagdan sv. Barbare (04.12.) ili sv. Lucije (13.12.). Predbožićno vrijeme je bilo uvijek vrijeme "kolinja", kada su se klale svinje i pripremalo meso i razne ukusne mesne preradevine. Prije je bilo veće siromaštvo i klalo se rijetko ili samo za ove dane, pa su se ljudi tu, prvenstveno susjedi, okupljali, družili i veselili. Svi su nekako zajednički gospodarili. Toga dana praktički više nema, jer je vrijeme drugačijih zabava, vrijeme zamrzivača, televizora i videa.

Danas se ljudi ne sastaju često čak niti na veselicama, svadbama i slično. No, obiteljsko slavlje i pojačano zajedništvo zrcali se upravo u vrijeme Božića. U predbožićno vrijeme

ljudi idu više u crkvu, obavljaju sv. ispovijed, uređuju dvorišta i svima se žuri. Nestrpljivo iščekivanje potencirano je u novije vrijeme i slobodnim medijima, školskim odgojem i shvaćanjem da je obitelj i zajedništvo ono zadnje što nam je kao ljudima dano kao ovozemaljska vrijednost i temelj osmišljenog života.

Zato su Zagorci sretni da u novoj Hrvatskoj mogu radosno slaviti te dane i živjeti običaje svojih predaka, jer u tome se nazire i smisao budućnosti. Tih se dana slušaju božićne pjesme, kojih hrvatski narod ima zaista mnogo i kulturološki vrijednih. Jednako tako, u cjelokupan pregled događanja što se ubrajaju u običaj slavljenja Božića, ide i obilje raznovrsne hrane, međusobno darivanje ukućana, kićenje trgova, dućana i javnih mjesta. Bitno je da se vidi velika promjena, mnogo svjetla, šarenila i ukrasa. U toplini obiteljskog doma vrše se intenzivne pripreme u pečenju posebnih kolača, kuhanju sarme, pripremi purice s mlincima, donošenju vina iz kljete, te pripremi bora ili jelke za zajedničko ukrašavanje na Banju večer. Ne tako davno, još se na Badnjak strogo postilo, u zajedničku prostoriju se unosila slama, sijeno, dijelovi konjske ili kravske opreme što se držalo ispod stola i na tome se prije večere molilo, igralo i spavalo nekoliko dana. Taj običaj se dosta naglo gubi iz više razloga dok se donekle zadržao običaj opremanja stola na kojem se poslužuje božićni ručak. Naime, na stol se dijagonalno od kuta do kuta prospe žito pomiješano sa kukuruzom, sitnim novcem, košticama i inim sjemenkama, a dodaju se posebno jaja i neke plodine. Sve se to uneseno i postavljeno, blagoslovi na Badnju večer i ostaje do Sv. Tri Kralja kao prikaz darova i molba za blagoslov u nastupajućoj godini. S obzirom na nove crkvene propise, nije tako strog post i nemrs, ali stariji ljudi još drže te uhodane tradicije. Prije, dakle, nije bilo večere iza kićenja bora i postavljanja stola. Jelo se nakon povratka od Polnočke (koja je uvijek bila u 24,00 sata) i to većinom kobasice, slastice i pio se čaj ili kuhano vino, s obzirom na velike hladnoće. Danas je sv. Misa često ranije, mnogo je više pompe, pucnjave i ljudi su uz male ekrane, a manje u obiteljskom pjevanju, pričanju i pobožnom miru.

Prije su više majke sa djecom kitile bor, a danas to rade svi koji stignu. Nakit se mijenjao s vremenom i modom, blagostanjem i slobodom. Darovi su uvijek bili ispod bora, pa makar vrlo, vrlo skromni. Bitno je bilo da su ljudi skupa i da je "mali Isusek med nami". Baš to je ono najvrednije što je ostalo u srcu Zagoraca i što će vjerojatno dalje živjeti kao običaj, dobra navika, znak pučke pobožnosti i dječjeg veselja. Ono se očituje i u divnim narodnim božićnim pjesmama, koje odjekuju

danas sa ekrana, radia, u školama i javnim prometlima. Divan je to osjećaj zajedništva i zajednice koja se raduje Spasitelju, Emanuelu, Bratu - Bogu! zato se tih dana pišu čestitke, ljudi se ljube i vjerojatno iskreno žele jedni drugima mir, dobro, zdravlje ili to, po jutranjim čestitarima, sročuju npr. ovako: "Bog vam dao: racekov, picekov, rac, žugicov, gujcekov, pracis, ždrebic, kruha i vina, Božjeg mira i punu vreću penez".

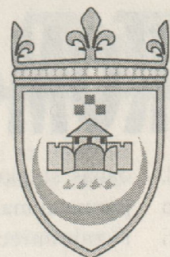
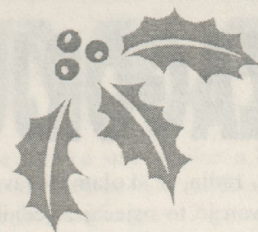
Tako su govorili prije u drugim ekonomskim i socijalnim okolnostima, a danas to reduciraju na dvije-tri želje: mir, zdravlje i blagoslov. Dakako da se na Božić obvezno ide u crkvu na sv. Misu i pogledati jaslice koje se doma ne prave često. Događaj dana je i svečani ručak koji to jest ako su svi na okupu! U božićni meni spada krepka juha, dvije vrste mesa, pita od oraha, par vrsti salata, priloz, kolači, vino i voće. Za ručkom se moli i sjedi mnogo duže od običnih dana. Slično je i idućih dana sve do sv. Tri Kralja. Važno je pripomenuti da nije običaj odlaziti od kuće na sam Božić: svi moraju biti zajedno u obitelji. U taj period, od skidanja bora iza sv. Tri Kralja, spada i posjet župnika, te blagoslov kuće. Nakon pospremanja ukrasa, bor se stavlja na neku vočku u dvorištu ili se usitni te služi za potpaljivanje.

U ovo vrijeme reklame, svakovrsne rasvjete i novih mogućnosti izražavanja intimnih emocija, vjerskog uvjerenja i nacionalne pripadnosti, božićni "štimmung" (raspoloženje, ozračje) počinje prije, traje dulje i postaje prilika za oživljavanje pravog smisla Božića, prilika za ispit vlastite vjere, izazov za novi život u Duhu i Istini, kako traži Novorođeni Isus. To je znak vremena ne samo za hrvatsko zagorje...

Toni Kušćar, prof.

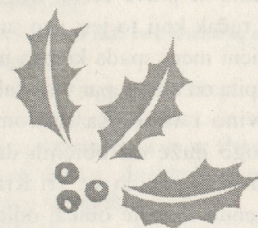
*Sretan Božić i
Nova godina*

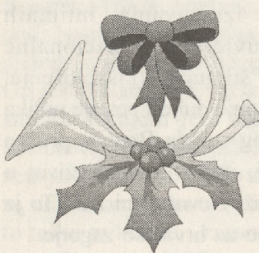
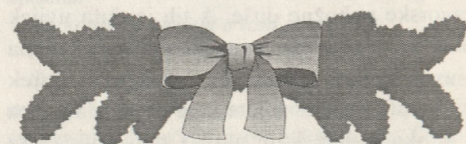
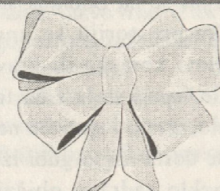
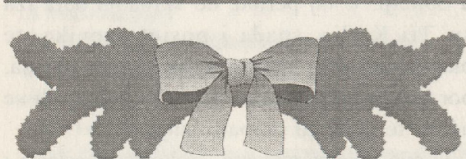
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKO-PODRINJSKI KANTON
PREDSJEDNIK KANTONA

*Svim katolicima
Tuzlansko-podrinjskog kantona
čestit Božić i sretnu Novu godinu
uz iskrene želje za mir i dobro.*

*Predsjednik
Tuzlansko-podrinjskog kantona
dr. Saad Jamakosmanović*

*Svim građanima katoličke vjeroispovijesti
upućujemo čestitke u povodu predstojećih
Božićnih i Novogodišnjih blagdana*

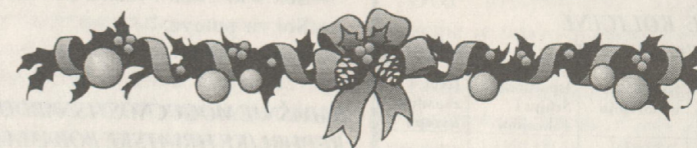
*Predsjednik Općinskog vijeća
mr. Ivo Divković*

*Načelnik Općine
mr. Selim Bešliagić*

*Svim građanima Katoličke vjeroispovijesti
upućujemo čestitku u povodu predstojećih
Božićnih i Novogodišnjih praznika.
Općinski odbor UBSPD Tuzla*

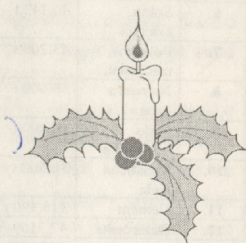
*Čestit Božić i Sretnu Novu Godinu.
Velikodostojnicima, svećenstvu, redovništvu,
vjernicima RKT Crkve cijelog svijeta, uz
najbolje želje, da u miru provedu praznike žele
Vjernici Srpske Pravoslavne Crkve
Tuzlansko-podrinjskog kantona
i sveštenik NIKOLAJ*

*Sretan Božić, mirnu i uspješnu Novu godinu
žele vam*

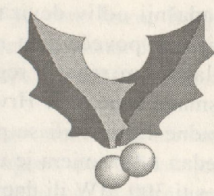
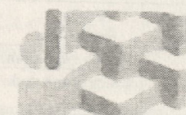
**BH OSIGURANJE DD P.O.
SARAJEVO
FILIJALA TUZLA,
KORZO "01"**

CENTRALNO GRIJANJE TUZLA
Javno komunalno preduzeće Krečanska br. 1

**JP DIREKCIJA ZA
OBNOVU I IZGRADNJU TUZLA**

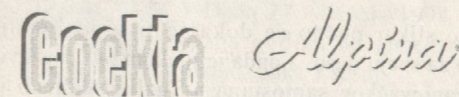

tuzlanska banka d.d. tuzla

KOMERCIJALNA BANKA DD TUZLA

TUZLANSKA PIVARA

**Tuzlanski
pilsner**

**TUZLANSKI
KISELJAK**

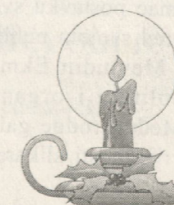
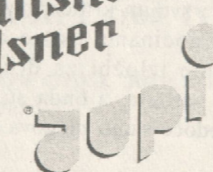
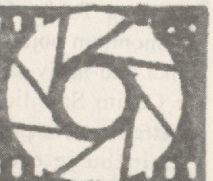

foto-color-Žunić
express color laboratory

Ul. V. Vlahovića 58, TUZLA Tel. 075 34-384

MOGUĆNOST SURADNJE GOSPODARSTVA REPUBLIKE HRVATSKE SA GOSPODARSTVOM TUZLANSKO-PODRINJSKOG KANTONA

Sadašnje korištenje proizvedenih kapaciteta Regije Tuzla je na razini ispod 20%. Međutim, karakteristika ovdašnje osnovne proizvodnje je da ima proizvode koje Republika Hrvatska nema u proizvodnji ili je nema u dovoljnoj količini (sol), te ove proizvode sada uvozi iz zemalja Zapada. Radi informacije dajemo pregled predratnih isporuka u republiku Hrvatsku i ostale destinacije:

PROIZVEDENE I DISTRIBUIRANE KOLIČINE U 1990. GODINI SA PODRUČJA REGIJE TUZLA: Tabela 1.

Red.br.	Vrsta proizvoda	Ukupna proizvodnja	Isporučeno u Rep. Hrvatsku	Isporučeno u Sloveniju	Isporučeno u Srbiju i Pokrajinu	Izvoz u zapadnu Evropu
1.	Ugljen	8.441.229 t	996.544 t	188.007 t	1.181.034 t	
2.	Koks	1.200.000 t	10.000 t	50.000 t	70.000 t	250.000 t
3.	El energija	3.853.224 Mwh	988.000 Mwh	564.000 Mwh		
4.	Sol	200.000 t	30.000 t	10.000 t	160.000 t	
5.	Kalcirirana soda	204.050 t	61.215 t	20.405 t	102.025 t	20.405 t
6.	Solna kiselina	46.142 t	13.843 t	2.307 t	23.071 t	
7.	Polioli i izocijanati	43.200 t	9.504 t	3.160 t	19.068 t	11.520 t
8.	Natrijeva lužina	50.000 t	7.500 t	4.500 t	12.000 t	26.000 t
9.	Soda bikarbona	20.000 t	6.000 t	6.000 t	8.000 t	
10.	Kaustična soda	36.500 t	10.950 t	7.300 t	18.250 t	
11.	Cement	318.390 t	4.156 t	500 t	107.131 t	
12.	Detergenti	47.316 t	6.619 t	2.053 t	13.083 t	7.284 t
13.	Drvo	522.000 m ³	15.000 m ³ za taničenje	2.000 m ³ obilovna	15.000 m ³ celulozna	
14.	Drvena građa	102.000 m ³	2.000 m ³	5.000 m ³	Namještaj razne vrste	33.100 m ³ nam. raz. vr.

Napomena:

Razlike između ukupne proizvodnje i ukupnog izvoza je vlastita potrošnja u BiH. Bez obzira na sadašnji izuzetno veliki disparitet u robnoj razmjeni R Hrvatska - BiH, nisu iskorištene mogućnosti korištenja ovdašnjih resursa u interesu R Hrvatske i BiH.

Sadašnji odliv deviza iz Hrvatske u zemlje Zapada mogao bi se zamijeniti povećanjem robne razmjene sa regijom Tuzle. Odnosno, povlačenjem roba iz regije Tuzla otvaraju se mogućnosti povećanog plasmana robe iz R Hrvatske koje se inače teško plasiraju na tržište zapadne Europe ili se prodaju po nepovoljnim uvjetima.

Jedan od primjera je ugljen za drugu fazu TE Plomin čija će snaga iznositi 300 MW ili dnevna potrošnja ugljena preko 7000 tona. Prema našim spoznajama nije razmotrena mogućnost snabdijevanja ugljenom iz Tuzle. Ovdašnji ugljeni su sa izuzetno niskim sadržajem sumpora, što je sa ekološkog stajališta značajno, a takođe i po pitanju troškova eksploatacije (troškovi odsumporavanja). Osim toga, zaposlili bi se kapaciteti pruge Tuzla - Ploče, Luka Ploče i brodski kapaciteti Ploče - Plomin.

Jedna od rijetkih tvrtki sa područja Tuzle, koja ima približno izbalansiran uvoz i izvoz je tvrtka DAMM d.o.o. Tuzla. Prema našim

već realiziranim poslovima tvrtke DAMM na tržištu R Hrvatske (ugljen za Šećeranu Osijek i široku potrošnju, kao i ostale robe, a posebno iz oblasti kemije) mogućnosti bi mogle biti daleko više iskorištene. Ovdje posebno ističemo:

- Ugljen za Hrvatsku vojsku;
- Ugljen za široku potrošnju;
- Solna kiselina i lužina za HEP, INA, "PLIVA" i ostale;
- Sol za puteve;
- kao i drugo.

SADAŠNJE MOGUĆNOSTI SNABDIJEVANJA REPUBLIKE HRVATSKE ROBAMA REGIJE TUZLA Tabela 2.

Red.br.	Vrsta proizvoda	Jedinica mjere	Procjena potrošnje u RH godišnje	Mogućnosti TPK godišnje	Vrijednost DEM godišnje
1.	Ugljen za industriju	TONA	50.000 Bez šećerane Beli Manastir	iznad 50.000	5.000.000
2.	Ugljen za široku potrošnju	TONA	30.000	iznad 30.000	4.800.000
3.	Sol jestiva	TONA	20.000 iznad proizvodnje soli u RH	iznad 20.000	7.000.000
4.	Natrijeva lužina	TONA	5.000	iznad 5.000	1.900.000
5.	Solna kiselina	TONA	10.000	iznad 10.000	1.800.000
6.	Sol za puteve	TONA	40.000		2.700.000

UKUPNO: DEM 23.200.000

U vrijednosti DEM 23.200.000 uračunati su i transportni troškovi do mjesta potrošnje u RH.

POTENCIJALNE MOGUĆNOSTI SNABDIJEVANJA REPUBLIKE HRVATSKE PO POKRETANJU PROIZVODNJE ROBAMA REGIJE TUZLA Tabela 3.

Redni broj	Vrsta proizvoda	Proizvod	Potrebe u t RH	Vrijednost DEM
1.	Polioli i Izocijanati	HAK Tuzla	9.500	28.500.000
2.	Kalcirirane sode	Fabrika sode Lukavac	60.000	18.000.000
3.	Kaustične sode	Fabrika sode Lukavac	10.000	4.000.000
4.	Sode bikarbone	Fabrika sode Lukavac	5.000	2.000.000
5.	Ugljen za industriju	Rudnici Tuzla	50.000	5.000.000
6.	Ugljen za široku potrošnju	Rudnici Tuzla	30.000	3.000.000
7.	Jestiva sol	Fabrika soli Tuzla	20.000	6.000.000
8.	Natrijeva lužina	HAK Tuzla	5.000	1.500.000
9.	Solna kiselina	HAK Tuzla	10.000	1.800.000
10.	Sol za ceste	Rudnik Tušanj	40.000	2.700.000

UKUPNO: DEM 72.500.000

U bilanci nije uzet u obzir koks iz Koksare Lukavac, kao ni električna energija TE Tuzla.

Mr. Tomislav Mršić, dipl. ing

IZLOŽBE

SLIKE ČAZIMA SARAJLIĆA

U fojaeu Doma Armije u Tuzli je otvorena izložba slika Čazima Sarajlića, tuzlanskog slikara i ravnatelja Međunarodne galerije portreta Tuzla. Postavljeno je 20 slika, a svojom veličinom, harmonijom boje i atmosfere, korektnošću i toplinom najviše plijeni slika pod nazivom "Djevojačka soba moje majke", u ulju, na kojoj je Čazim Sarajlić radio pune dvije godine. Tu su potom aktovi, portreti, mrtva priroda, figure.

Izložbu je otvorio prof. dr. Mustafa Šehović. Govorio je i Aleksandar Adamović, historičar umjetnosti, koji je napisao predgovor u katalogu uz ovu izložbu.

Čazim Sarajlić kao slikar počeo se dokazivati u posljednje vrijeme. Dugo je radio za svoju dušu, a onda je tijekom rata postavio izložbu u Galeriji Franjevačkog samostana u Tuzli. Nedavno je imao postavku svojih slika u Maleziji, a evo ga ponovno u Tuzli, pred svojom publikom i svojim kritičarima. Čazim Sarajlić je, kao i Mevludin Ekmečić, godinama trošio dragocjeno vrijeme na politiku i organiziranje izložbi za druge, oba kao direktori Međunarodne galerije portreta, a onda su se obojica sjetila da o vrijednosti slikara svjedoče samo njegova slikarska djela.

M. B.

TUZLANSKI POSLOVNI SPOROVI ILI ...?

"POGREBNE USLUGE" PROTIV "MARIĆA"

Unatoč tome što privatna tvrtka "Marić", Jadranke i Vlade MARIĆ sa Husina, godinama pruža cvjećarske i pogrebne usluge ovih dana su dovedeni pred bankrot. Razlog - "Javno poduzeće "Pogrebne usluge" svoj dio svaki put nam drugačije naplaćuje i znatno više od propisanog iznosa" - tvrde Marići.

Na adresu "Hrvatskog glasnika" ovih dana je stiglo protestno pismo obitelji Marić, odnosno tuzlanskih cvjećara Jadranke i Vlade MARIĆA, koji se duže vrijeme bave i pružanjem pogrebnih usluga.

U pismu, između ostalog, piše: "Direktor "Pogrebnih usluga" Salko DEDIĆ prema nama provodi pravu torturu i na sve načine nam otežava posao i sprječava pružanje pogrebnih usluga. Za tu djelatnost imamo potrebna odobrenja, ali to direktoru Dediću ništa ne znači. Od strane općinskih vlasti u Tuzli usvojena je odluka po kojoj usluge komemorativnog centra najviše mogu iznositi do 60 maraka. Međutim, ako se tko odluči koristiti naše pogrebne usluge - opremu i prijevoz, onda cijene tih usluga iznose od sto do petsto maraka. Iznos na računu je svaki put drugačiji. Na naše pitanje zašto i po kojem propisu, direktor Dedić nam je odgovorio: "U buduću za vas će to iznositi 500 maraka". S razlogom se pitamo, ima li to ponašanje veze sa našom nacionalnom pripadnošću i do kada će se ova i ovakva samovolja tolerirati?"

Tragom pisma bračnog para Marić posjetili smo direktora Dedića, koji nam je ponudio Privremeni cijenik usluga za treća lica, u kojem piše: "U dogovoru sa načelnikom i sekretarom općine Tuzla utvrđuju se privremene cijene usluga za treća lica do donošenja konačne odluke kabineta načelnika. U slučaju da treće lice obavlja dženazu ili sahranu - brza vožnja - utvrđuju se sljedeće cijene: prijevoz umrlog sa patologije, 18 DM; prijem, unošenje i iznošenje umrlog 18 DM; smještaj sa korištenjem rashladnog uređaja 30 DM; priprema umrlog za sahranu 30 DM; dezinfekcija mrtvačnice i vozila 20 DM; održavanje poslovnog prostora 35 DM ljeti i 50 DM zimi. U slučaju izlaganja u kapeli - amortizacija 50 DM; korištenje razgla 20 DM". U ovom dokumentu stoji još i napomena: "Oprema od trećih lica primit će se tek onda kada se utvrdi da je stranka donijela potvrdu o smrti i ugovorila termin dženaze ili sahrane na blagajni poduzeća".

Nakon uvida u privremeni cijenik, Marići dodaju: "Po svemu sudeći i taj privremeni cijenik, kao i mnogo šta drugog, samovolja je direktora Dedića. Dokaz za to su računi koje imamo i koji su svaki put drugačiji. Najveći iznos računa može biti 271 marka, a mi dobijamo račune od 374 marke i veće. Uostalom, Dedićeva prijetnja da će nama usluge u buduću biti 500 maraka sve govori. Očevidno, može čovjek da radi što hoće i mimo propisa. Izgleda, da nam je jedino rješenje da se učlanimo u njegovu stranku, pa da riješimo ovaj problem koji nas u poslu uništava".

O svemu ovome direktor Dedić ima još jedan komentar: "Ako radim mimo propisa i ako privremena odluka nije pravno utemeljena, onog trenutka kada se dokaže da smo pogriješili, novac će biti vraćen, ne firmi "Marić", nego građanima, jer su to oni platili. Još nešto, onaj tko se hoće baviti pružanjem pogrebnih usluga morao bi ispunjavati uvjete, a to znači morao bi na raspolaganju imati svoj, privatni, komemorativni centar, odnosno opremljenu mrtvačnicu. Ovako, dok "Pogrebne usluge", kao javno poduzeće, mora pružati usluge i biti u pogonu po cijelu godinu, bez obzira na zaradu, cijena usluga prema građaninu pojedincu i prema firmi, kojoj je pružanje pogrebnih usluga biznis, moraju biti različite. To znači - za firmu veće".

U ovome spornom slučaju je očito da nedostaje zakonska regulativa, ali i to da ima čudnog ponašanja u firmi "Pogrebne usluge", jer računi koje su nam Marići stavili na uvid govore jedno, a odluka, odnosno privremeni cijenik usluga, drugo. Do kada će to tako trajati teško je odgovoriti, jer nam je bezvlašće najraširenija epidemija.

N. J. I.

SJEĆANJE

IVAN MARTINAŠEVIĆ HANS

Ivan Martinašević Hans, profesor njemačkoga jezika preminuo je 9. prosinca 1997. godine.

Nije bilo velikih govora na posljednjem ispraćaju g. Hansa Martinaševića. Otišao je tiho kao što odlaze posljednji kazališni trudbenici kad se spusti zavjesa i opusti teatar.

Ovo predbožićno vrijeme vrijeme je mira i pokore. Vrijeme nade i čekanja.

Gospodin Martinašević rodio se u Bosanskom Brodu. Čitav život proživio je u našem gradu. Znali smo ga i susretali kao Tuzlaka. Kao profesor njemačkog jezika obrazovao je generacije mladih ljudi. Kaže se: Koliko jezika govoriš, toliko ljudi vrijediš! Vrijedni plodova intelektualnoga djelovanja jednoga profesora, nije lako procijeniti. Nikada nitko nije pravilno prevrednovao taj mukotrpan, odgovorni posao. Samo oni koji se nađu u razredu, s dnevnikom u ruci, znaju kako je tvrd i znojem natopljen profesorski kruh sa sedam kora.

Rat ga je odvojio od supruge Marije - Dočke, ugledne tuzlanske liječnice i sina Maria, također liječnika. U Americi, na početku i kraju zemljopisa, u jednoj od 60 zemalja Svijeta u kojima se raspršeni Hrvati izvan svojih domovina, raste i njegov unuk Ivan Martinašević, o kojemu je s ponosom govorio. "Ne još jedan Ivan Martinašević", rekao je pokušavajući prikriti koliko je sretan što dječak ima ime u njegovu čast, "Već je jedan previše".

U toj strogoj procjeni i samokritici sjećamo ga se 1990. godine mi iz Napretka, kada je odbio biti predsjednikom ovoga hrvatskog društva: "Nisam vam ja za reprezentaciju. To mora raditi netko drugi, odgovorniji od mene," rekao je u toj prilici o sebi. On koji je živio u posebnim građanskim okvirima, do te mjere drugačiji da je to teško razumjeti i opravdati!

Biti pametan i sve sasvim razumjeti - to je posebna kazna Božja. Nije lako onima koji su pametni i kojima je sve jasno. Pred tim spoznajama mudrost i razboritost se izmiču i ljudske slabosti uskaču u život na čudesan način.

Mi smo Hansa susretali i trebali, ubrajali ga među nas, ali smo propustili sasvim prići, približiti se ovome dragom, nesvakidašnjem gospodinu. Možemo samo pretpostavljati što je sve proživljavao u svojoj ratnoj samoći.

U svom dobronamjernom bosanskom odnosu prema hrvatstvu i našem ishodištu, pomalo je podsjećao na sve nas. Volio je hrvatsku glazbu, Dinamo, volio je svoje hrvatsko ime. Za to je sedamdesetih godina robijao u Zenici jer nije lako u ovoj zemlji zvati se Ivan Martinašević. Tako se zvati, a ostajati, ne otići.

Otišao je on koji se čitav svoj život nije uspio snaći u nepropisanim građanskim okvirima, koji su ga sputavali i mi ga se takvoga sjećamo.

Čovječe, koji si čitav život tragao za mirom, konačno počivaj u vječnom miru!

Marica Petrović

Dana 27. siječnja 1998. godine navršava se tužna godina od smrti naše drage supruge, majke, bake i sestre

DRAGICE (rođ. IVELJIĆ) ČOLIĆ

Draga majko, mnogo nam nedostaješ. Počivala u miru Božjem.

Tvoja obitelj

14. siječnja 1998. godine navršava se pet godina od smrti našeg dragog

TOME (ANTO) JOKIĆA

Vrijeme prolazi, a nama ostaje samo sjećanje na tebe i tvoju dobrotu.

Tvoji najmiliji

Sretan Božić i nova godina

DAMMM
D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

TUZLA
Salineatrans
Vrši usluge prijevoza putnika
telefoni: tuza 239-438; 239-350
zagreb 01-615-6911;
015-4906

HTT
hotel tuzla

HB
D.O.O. "BRISTOL" TUZLA

»PEPEX« d.o.o. TUZLA
Preduzeće za prijevoz putnika u tuzemnom i inozemnom
cestovnom prometu, ugostiteljstvo i turizam

Tuzla, Ul. M. Fiszovića Fiska 1
Tel./Fax: 99387 75/ 222-973
Telefon: 99387 75/ 252-435

HRVATSKI RADIO SOLI

92.7 MHz

BOSNA OSIGURANJE
SARAJEVO - GLAVNA FILIJALA TUZLA

LIPROM
DIONIČKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU TUZLA

HRVATSKI DOM "GRADOVRH" d.o.o.

